

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
(ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ
«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ,
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»
ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΟΧΕ)**

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΕΡΟΥΣ Β

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	4
Γ.1 ΟΡΑΜΑ / ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	5
Γ.1.1 ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	5
Γ.1.2 ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	5
<i>Οι μακροοικονομικοί στόχοι.....</i>	5
<i>Τα ποιοτικά στοιχεία της Στρατηγικής</i>	6
Γ.1.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	9
<i>Βασικές έννοιες και Ορισμοί</i>	9
<i>Πολιτιστική – Περιβαλλοντική Διαδρομή: η υλική της διάρθρωση και τα συνεκτικά στοιχεία της..</i>	10
Γ.1.4 Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	17
<i>Γενικά.....</i>	17
<i>Ορισμός των Κύριων Κόμβων.....</i>	18
<i>Διαμόρφωση των Εσωτερικών Διαδρομών.....</i>	22
<i>Προσδιορισμός των Τοπικών Δικτύων</i>	26
Γ.2 ΑΝΑΛΥΣΗ / ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	30
Γ.2.1 ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	30
Γ.3 ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ	32
<i>Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας 2014- 2020 και η Στρατηγική Εξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας</i>	32
<i>Το Σχέδιο Κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020 στον Τομέα του Τουρισμού.....</i>	34
<i>Το Περιφερειακό Σχέδιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας ...</i>	35
<i>Οι Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.....</i>	35
Γ.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	37
ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ.....	41
Δ.1 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ.....	42
Δ.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	44

Δ.3 ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΕΚΦΡΩΝ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	58
Δ.4 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ /ΔΡΑΣΕΩΝ	60
Δ.5 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	62
Δ.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	64
ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	65
ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	68
ΣΤ.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	69
ΣΤ.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ	70
<i>Φορέας Στρατηγικής</i>	70
<i>Φορέας Διαχείρισης των Συγχρηματοδοτούμενων Δράσεων</i>	70
<i>Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής</i>	70
<i>Φορείς Υλοποίησης Πράξεων</i>	72
ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ: ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ.....	73
Ζ.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	74

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: ΥΛΙΚΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Γ.1 ΟΡΑΜΑ / ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Γ.1.1 ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Το όραμα εκφράζει την ουσία και το περιεχόμενο της Ο.Χ.Ε. και συνοψίζεται ως εξής: **Ανάδειξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε ποιοτικό και αναγνωρισμένο τουριστικό προορισμό, μέσα από την έξυπνη προβολή και αξιοποίηση των πολιτιστικών - φυσικών πόρων και τη δικτύωση του ανθρώπινου παραγωγικού δυναμικού της.**

Γ.1.2 ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Οι μακροοικονομικοί στόχοι

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο τομέας του Τουρισμού συνεισφέρει άμεσα στο Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν της Στερεάς Ελλάδας κατά ποσοστό 4%, που είναι από τα πλέον χαμηλά της χώρας. Χαμηλότερα από τη Στερεά Ελλάδα, με αντίστοιχο ποσοστό της τάξης του 2%, βρίσκονται μόνο η Δυτική Μακεδονία και η Αττική, που για διαφορετικούς λόγους αποτελούν «ειδικές» περιφέρειες.

Έχοντας υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα, που ήδη έχουν αναφερθεί, σε ό,τι αφορά τον τουριστικό τομέα στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, ένας λογικός και επιτεύξιμος στόχος είναι ο διπλασιασμός του μεριδίου του τομέα του Τουρισμού στο σχηματισμό του ΑΕΠ της Περιφέρειας, μέσα στην επόμενη πενταετία. Ως προς τον παραπάνω στόχο σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Ο στόχος του 8% είναι απόλυτα ρεαλιστικός. Σημειώνεται ότι ο μέσος όρος της χώρας είναι 10%. Παρότι ο παραπάνω στόχος ουσιαστικά σημαίνει διπλασιασμό των εσόδων από τον τουρισμό, θα εξακολουθήσει να βρίσκεται κάτω από το μέσο εθνικό όρο.
- Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας είναι επαρκές, τουλάχιστον ποσοτικά, ώστε να καλύψει τον παραπάνω στόχο. Υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει παρουσιαστεί παραπάνω, η Στερεά Ελλάδα παρουσιάζει τη δεύτερη χαμηλότερη πληρότητα ξενοδοχειακών μονάδων στο σύνολο της χώρας, με ποσοστό 21,9% έναντι 47,3% του μέσου όρου της χώρας.

Ο στόχος του 8% θα έχει τα εξής αποτελέσματα:

- Άμεση αύξηση του ΑΕΠ της Περιφέρειας κατά 4%.
- Έμμεση αύξηση του ΑΕΠ της Περιφέρειας (δεχόμενοι τον πολλαπλασιαστή 1,2) κατά 4,8% περίπου.
- Συνεπώς θα αυξηθεί το ΑΕΠ της Περιφέρειας κατά 8,8% περίπου.

Επίσης, θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της απασχόλησης και την αντίστοιχη μείωση της ανεργίας στην Περιφέρεια. Όπως διαπιστώνεται σε πρόσφατη έρευνα, ιδιαίτερη οξύτητα του προβλήματος της ανεργίας παρατηρείται στις περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας, περιοχές με σημαντική συμμετοχή παραδοσιακών κλάδων, ενώ αντίθετα στο νότιο Αιγαίο και στα Ιόνια Νησιά, περιοχές με ιδιαίτερη έμφαση στην τουριστική βιομηχανία, παρατηρούνται σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας από τον μέσο όρο¹.

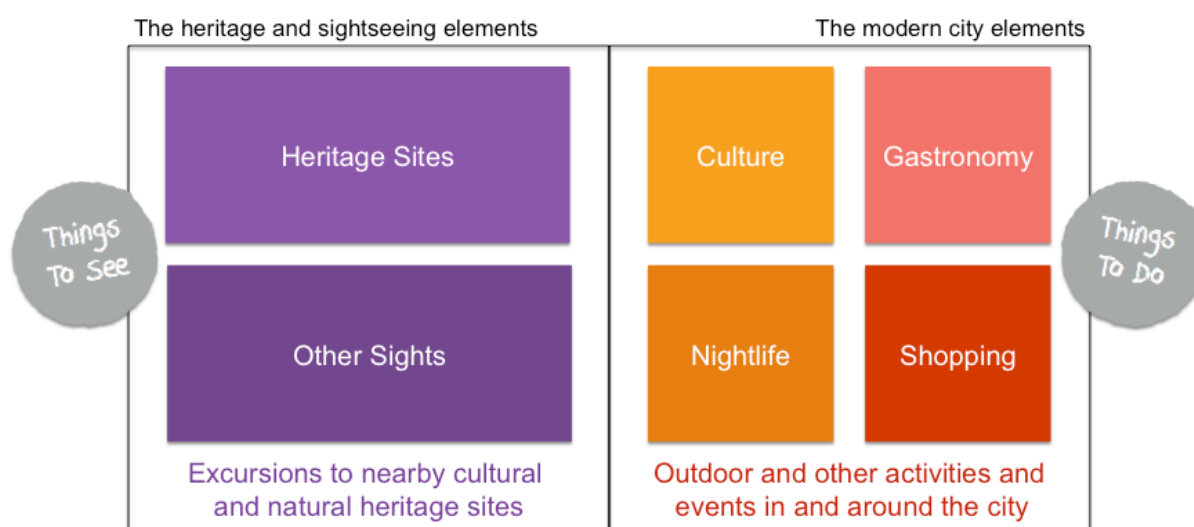
Τα ποιοτικά στοιχεία της Στρατηγικής

Προκειμένου να επιτευχθεί ένας ρεαλιστικός μεν, αλλά φιλόδοξος στόχος, σαν αυτόν που αναφέρθηκε παραπάνω, απαιτείται η ποιοτική στροφή του τουριστικού τομέα στη Στερεά Ελλάδα. Ειδικότερα, η Στρατηγική Ανάπτυξης του Τουρισμού πρέπει να έχει τα εξής ποιοτικά χαρακτηριστικά:

- Η Στερεά Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει ισχυρή και αναγνωρίσιμη ταυτότητα, που θα την διαφοροποιεί και θα την αναδεικνύει στην τουριστική αγορά της χώρας, αλλά και διεθνώς. Εξετάζοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας, αυτή η ταυτότητα μπορεί να στηριχθεί κατά κύριο λόγο στον Πολιτιστικό και Φυσικό της Πλούτο.
- Η ταυτότητα της Περιφέρειας, πρέπει να αφορά το σύνολό της, και όχι μόνο μία περιορισμένη γεωγραφικά περιοχή της. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα ισχυρό και ευρύ δίκτυο θέσεων και διαδρομών που θα καλύπτει το σύνολο, ει δυνατόν, της Περιφέρειας.
- Η Πολιτιστική – Περιβαλλοντική ταυτότητα της Περιφέρειας δεν θα δημιουργηθεί εκ του μηδενός. Θα πρέπει να στηριχθεί στην ήδη υπάρχουσα καθιερωμένη εικόνα της διεθνώς, στους αναγνωρίσιμους τόπους, τις ιστορίες, τους μύθους και τις αξίες. Στο ζήτημα αυτό προφανώς πρωτεύοντα ρόλο θα διαδραματίσουν οι Δελφοί, που ήδη συγκεντρώνουν σημαντικό τμήμα των αλλοδαπών επισκεπτών, είναι γνωστοί παγκοσμίως, τόσο ως μνημειακό σύνολο, όσο και ως σημείο αναφοράς με ιδιαίτερο μυθολογικό φορτίο. Ανάλογη σημασία μπορούν να αποκτήσουν και οι Θερμοπύλες. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον Παρνασσό, την Οίτη και τον Ελικώνα, ως περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής αξίας, όπου ταυτόχρονα συνυφαίνονται παγκοσμίως γνωστές μυθολογικές και ιστορικές μνήμες.
- Η ταυτότητα που καλείται να διαμορφώσει και να προβάλλει η Στερεά Ελλάδα, ως πολιτιστικός - περιβαλλοντικός προορισμός, είναι ευθυγραμμισμένη με την ήδη αναγνωρισμένη και καθιερωμένη ταυτότητα της χώρας στο σύνολο της. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Ελλάδα κατέχει την 4η θέση παγκοσμίως στον τομέα «Τέχνες και Πολιτισμός» την 5η θέση στον τομέα «Πολιτιστική Κληρονομιά» και την 6η θέση στον τομέα «Ιστορία». Συνεπώς, υπάρχει μια σχετική ευκολία για την προώθηση αυτής της πολιτιστικής – περιβαλλοντικής ταυτότητας της Περιφέρειας, εντός των καθιερωμένων και αναγνωρίσιμων παραμέτρων της εθνικής στρατηγικής.

¹ Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, «Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση», ετήσια έκθεση 2016.

- Από την άλλη όμως πλευρά, η οικοδόμηση και η προώθηση της ταυτότητας της Περιφέρειας δεν πρέπει να στηριχθεί απλά και μόνο σε μία εκστρατεία προώθησης και προβολής (marketing). Θα πρέπει πρωτίστως να στηριχθεί στην ολοκληρωμένη ποιοτική αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών, ώστε ο επισκέπτης να αποκτήσει μία μοναδική εμπειρία. Πρέπει δηλαδή η στρατηγική να έχει στόχο την «ολική ποιότητα», κάτι που προϋποθέτει την ολιστική παρέμβαση σε όλες τις συνιστώσες που συνθέτουν ένα επώνυμο τουριστικό προϊόν: μεταφορές, διαμονή, διατροφή, ξεναγήσεις, ψυχαγωγία, κλπ. Όπως παρουσιάζεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί², η εμπειρία του επισκέπτη συνίσταται σε αξιοθέατα («things to see») και σε δραστηριότητες («things to do»), που θα πρέπει να συνδυάζονται χωρικά και χρονικά, με σταθερά υψηλό ποιοτικό επίπεδο.

- Παράλληλα, το σημαντικότερο ίσως στοιχείο της στρατηγικής είναι η εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της διατηρησιμότητάς της. Η στρατηγική ανάπτυξης της Περιφέρειας θα πρέπει να κινηθεί στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας, με σεβασμό στους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους, που είναι αυτοί ακριβώς, οι οποίοι προσδίδουν συγκριτικά πλεονεκτήματα στην Περιφέρεια.
- Όπως θα παρουσιαστεί και στη συνέχεια, ο καλύτερος τρόπος και ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να υπηρετηθούν οι παραπάνω στρατηγικοί στόχοι είναι η δημιουργία και λειτουργία μιας Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής, που θα καλύπτει το σύνολο της Περιφέρειας (παραδείγματα από τη διεθνή ελληνική εμπειρία Πολιτιστικών Διαδρομών περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Γ).
- Η δημιουργία και η συνεχής προώθηση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής προϋποθέτει τη συνολική κινητοποίηση των ανθρώπων της Περιφέρειας σε όλα τα επίπεδα: τη συνεργα-

² Δ. Κούτουλας, «Πρόγραμμα Τουριστικού Μάρκετινγκ για την Πόλη του Ηρακλείου», 2017.

σία όλων των παραγωγικών δυνάμεων και τη συνέργεια του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα. Υπογραμμίζεται ότι η συνεργασία αυτή είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ενός σταθερού μηχανισμού λειτουργίας της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής. Όπως θα παρουσιαστεί και στη συνέχεια, το πλέον κατάλληλο χρηματοδοτικό και θεσμικό εργαλείο που υφίσταται για το σκοπό αυτό είναι η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, στο πλαίσιο του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014 – 2020.

Γ.1.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Βασικές έννοιες και Ορισμοί

Η πολιτιστική διαδρομή είναι ένα επώνυμο τουριστικό προϊόν³, ένα προϊόν πολιτιστικού – περιβαλλοντικού τουρισμού, το οποίο διαμορφώνεται με βάση ένα συγκεκριμένο συνεκτικό στοιχείο. Ως εκ τούτου:

- Διαθέτει ένα κεντρικό θέμα /συνεκτικό στοιχείο.
- Καλύπτει μια προσδιορισμένη χωρικά περιοχή.
- Αποκτά αναγνωρίσιμη «ταυτότητα», με ιδιαίτερη επωνυμία (brand).

Η Πολιτιστική – Περιβαλλοντική Διαδρομή έχει στόχο να αποτελέσει κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη μιας καθορισμένης περιοχής. Μια ανάπτυξη που θα είναι βιώσιμη από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη.

Ειδικότερα, στόχοι μιας Διαδρομής είναι:

- Να προσελκύσει επισκέπτες στην συγκεκριμένη περιοχή.
- Να επιμηκύνει την τουριστική περίοδο.
- Να δημιουργήσει ευκαιρίες στις επιχειρήσεις και τους παραγωγούς προϊόντων και υπηρεσιών, που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη περιοχή, ώστε να αυξήσουν τα έσοδά τους.
- Να προσελκύσει νέες επενδύσεις.
- Να εξασφαλίσει πόρους για τη συντήρηση των υποδομών (αρχαιολογικών χώρων και μνημείων – περιοχών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος).

Προϋποθέσεις για την επιτυχία μιας πολιτιστικής διαδρομής:

- Αξιοθέατα και συναφείς υποδομές: μνημεία, μουσεία, περιοχές περιβαλλοντικής περιήγησης, καθώς και οι υποδομές υποστήριξης αυτών, προσπελάσιμες, συντηρημένες, κλπ.
- Υποδομές σύνδεσης επί μέρους σημείων & περιήγησης: οδικό δίκτυο, μονοπάτια πεζοπορίας, ποδηλατόδρομοι, συγκοινωνίες, πεζόδρομοι, διαδρομές μέσα στους οικισμούς, προσπελάσιμες και συντηρημένες,
- Επιχειρήσεις που προσφέρουν ποιοτικές υπηρεσίες, εμπλουτίζονται με καινοτόμες υπηρεσίες, και συμμετέχουν σε δίκτυο για την διαχείριση της διαδρομής.

³ Για την έννοια, τη δομή και τις προϋποθέσεις λειτουργίας μιας πολιτιστικής διαδρομής ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι επεξεργασίες του Πολιτιστικού Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ», βλ. http://www.diazoma.gr/GR/Politistikes_diaromes.asp και ειδικότερα το κείμενο: «Οδηγός Τουριστικής Διαδρομής - Πολιτιστικό Σωματείο Διάζωμα, Φεβρουάριος 2015» που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Σωματείου (Μπέτυ Χατζηνικολάου, Γιάννης Ζηρίνης και Μαρία Σοφικίτου).

Πολιτιστική – Περιβαλλοντική Διαδρομή: η υλική της διάρθρωση και τα συνεκτικά στοιχεία της

Κάθε Διαδρομή αποτελείται από δύο βασικά στοιχεία: τους Κύριους Κόμβους και τους Συνδετήριους Άξονες. Οι Κύριοι Κόμβοι σε κάθε Διαδρομή πρέπει να είναι σχετικά λίγοι προορισμοί, που πρέπει κατ' ελάχιστο να εκπληρώνουν τρεις προϋποθέσεις:

- να είναι αναγνωρισμένοι για την πολιτιστική ή και περιβαλλοντική τους αξία,
- να αποτελούν πόλους έλξης σημαντικού αριθμού επισκεπτών,
- να έχουν τη δυνατότητα επαρκούς εξυπηρέτησης των επισκεπτών σε υψηλό ποιοτικό επίπεδο, είτε επιτόπου είτε σε κοντινή απόσταση.

Σε κάθε γεωγραφική ενότητα, άρα και σε κάθε διαδρομή, είναι πιθανό να υπάρχει ένας πόλος έλξης επισκεπτών, με διεθνή αναγνώριση και ακτινοβολία, που έχει ήδη καθιερωθεί ως σημαντικός τουριστικός προορισμός. Η ύπαρξη ενός τέτοιου πόλου προσδίδει στη Διαδρομή ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, ένα ισχυρό θεμέλιο για την οικοδόμησή της. Αυτός ο πόλος αποτελεί για τη Διαδρομή τον Κόμβο με Δεσπόζουσα Σημασία, καθώς μπορεί να προσδώσει το ιδιαίτερο περιεχόμενο, το χαρακτήρα και την ταυτότητα της Διαδρομής.

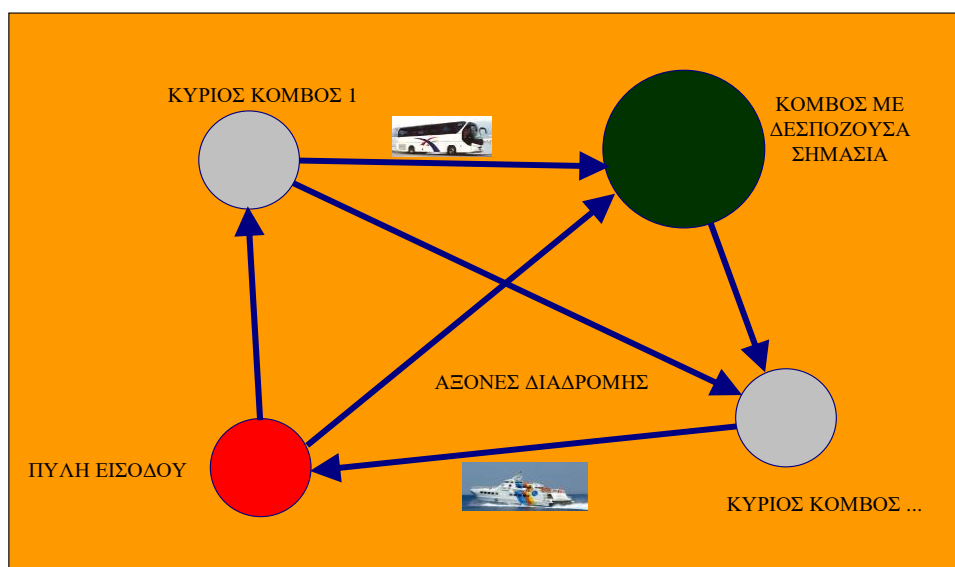
Κάποιοι κόμβοι, ένας ή περισσότεροι, αποτελούν τις πύλες εισόδου της Διαδρομής, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, π.χ. γειτνίαση με αεροδρόμια, λιμάνια, θέση σε κύριους οδικούς άξονες, κλπ. Οι κόμβοι αυτοί είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικοί, καθώς αποτελούν για τον επισκέπτη την πρώτη εικόνα και εμπειρία, και οδηγούν στην πρώτη, συχνά κρίσιμη, αξιολόγηση της Διαδρομής.

Οι Συνδετήριοι Άξονες συνδέουν τους Κύριους Κόμβους. Είναι οδικοί ή θαλάσσιοι άξονες, που πρέπει να εκπληρώνουν τα εξής κριτήρια:

- να εξασφαλίζουν ασφάλεια και άνεση στη μετακίνηση,
- να έχουν κατάλληλο μήκος και διαμόρφωση, ώστε ο χρόνος μετακίνησης από έναν κόμβο στον επόμενο να είναι περιορισμένος,
- να δίνουν τη δυνατότητα χρήσης αξιόπιστων και τακτικών μαζικών μέσων μεταφοράς (λεωφορειακές συνδέσεις, τρένα, ακτοπλοΐα).

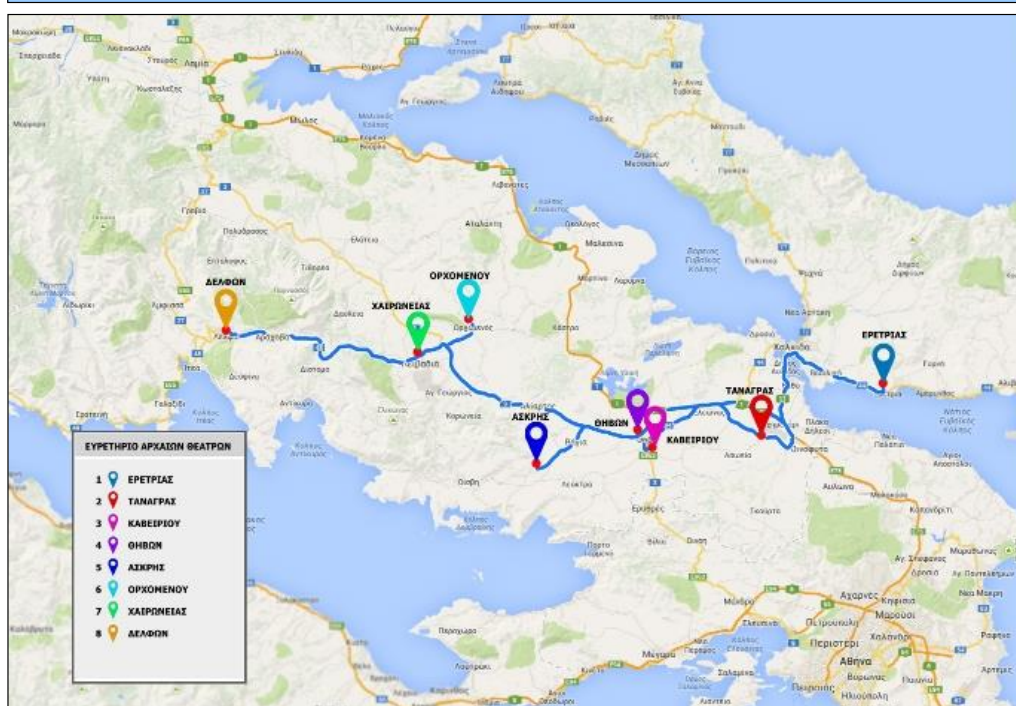
Η βασική δομή μιας Διαδρομής παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: ΚΥΡΙΟΙ ΚΟΜΒΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

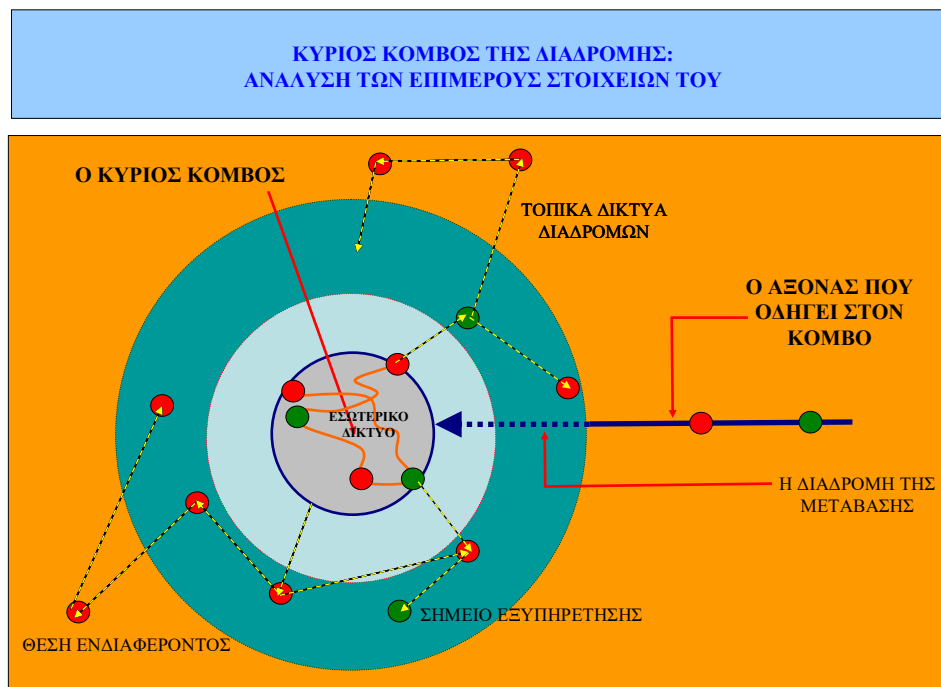

Ένα απλό παράδειγμα Πολιτιστικής Διαδρομής, αποτυπώνεται στο χάρτη που ακολουθεί, στον οποίο παρουσιάζεται η πρόταση του Σωματείου «Διάζωμα» για τη Διαδρομή Αρχαίων Θεάτρων στη Στερεά Ελλάδα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ – ΚΥΡΙΟΙ ΚΟΜΒΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται σχηματικά η δομή ενός Κόμβου και η ανάλυσή της στα επιμέρους στοιχεία της.

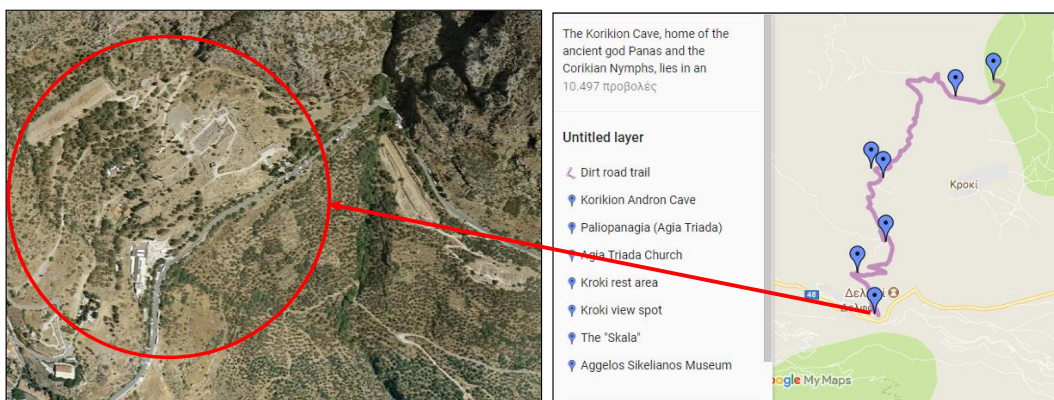
Όπως παρουσιάζεται στο παραπάνω διάγραμμα, κάθε Κύριος Κόμβος έχει μία σύνθετη δομή που περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους στοιχεία:

- Ο Κύριος Κόμβος, που περιέχει το εσωτερικό δίκτυο, με θέσεις ενδιαφέροντος και σημεία εξυπηρέτησης των επισκεπτών.
- Το άμεσο περιβάλλον του Κόμβου, το οποίο μπορεί να προστατεύεται με ειδικό καθεστώς (π.χ. ζώνη προστασίας γύρω από αρχαιολογικό χώρο, ή ζώνη ειδικής προστασίας γύρω από εθνικό δρυμό). Σε κάθε περίπτωση, ο άμεσος περιβάλλον χώρος του Κόμβου λειτουργεί ως ενδιάμεση ζώνη (buffer zone), προετοιμάζει τον επισκέπτη για την ειδική εμπειρία που θα γνωρίσει κατά την παραμονή του στον Κόμβο. Στην περίπτωση που ο Κόμβος καθιερώνεται μέσα σε αστικό περιβάλλον, είναι κρίσιμο ζήτημα η συνολική ανάπλαση του οικιστικού συνόλου, τουλάχιστον στην άμεσα περιβάλλουσα περιοχή, όπως είναι το παράδειγμα του Ορχομενού⁴.

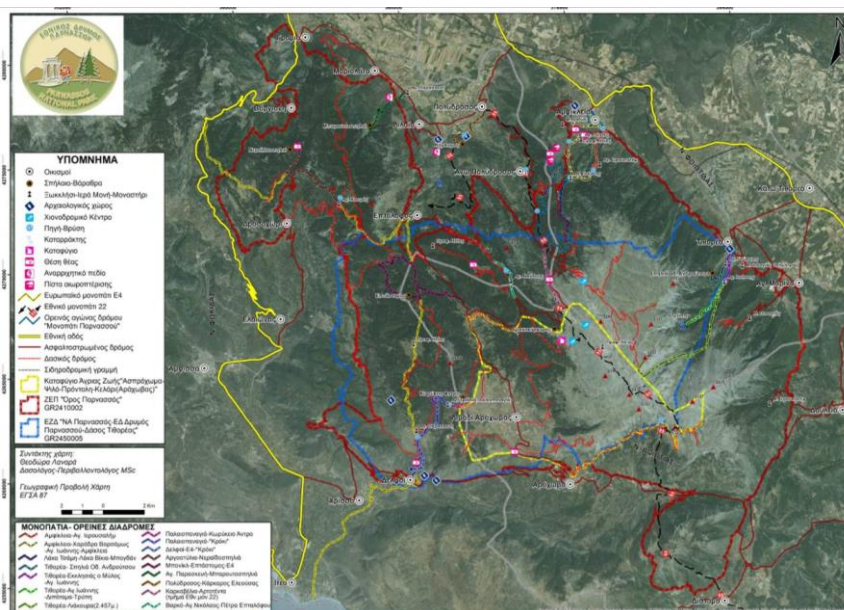
⁴ Πηγή: Μελέτη Αρχαιολογικού Πάρκου Ορχομενού, ΠΛΕΙΑΣ - Δ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ο. ΒΙΓΓΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΓΚΙΟΥΛΕΚΑ, Μ. ΜΠΟΡΝ ΕΠΕ και συνεργάτες.

- Τα τοπικά δίκτυα διαδρομών στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο του Κόμβου, στα οποία επίσης υπάρχουν θέσεις ενδιαφέροντος ή και σημεία εξυπηρέτησης των επισκεπτών. Στη συνέχεια παρουσιάζονται δύο παραδείγματα σημαντικών θέσεων στη Στερεά Ελλάδα, στα οποία έχουν αναπτυχθεί τόσο τα εσωτερικά δίκτυα, όσο και τα τοπικά δίκτυα διαδρομών στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο τους: Δελφοί και Εθνικός Δρυμός Παρνασσού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΔΕΛΦΟΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ
ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

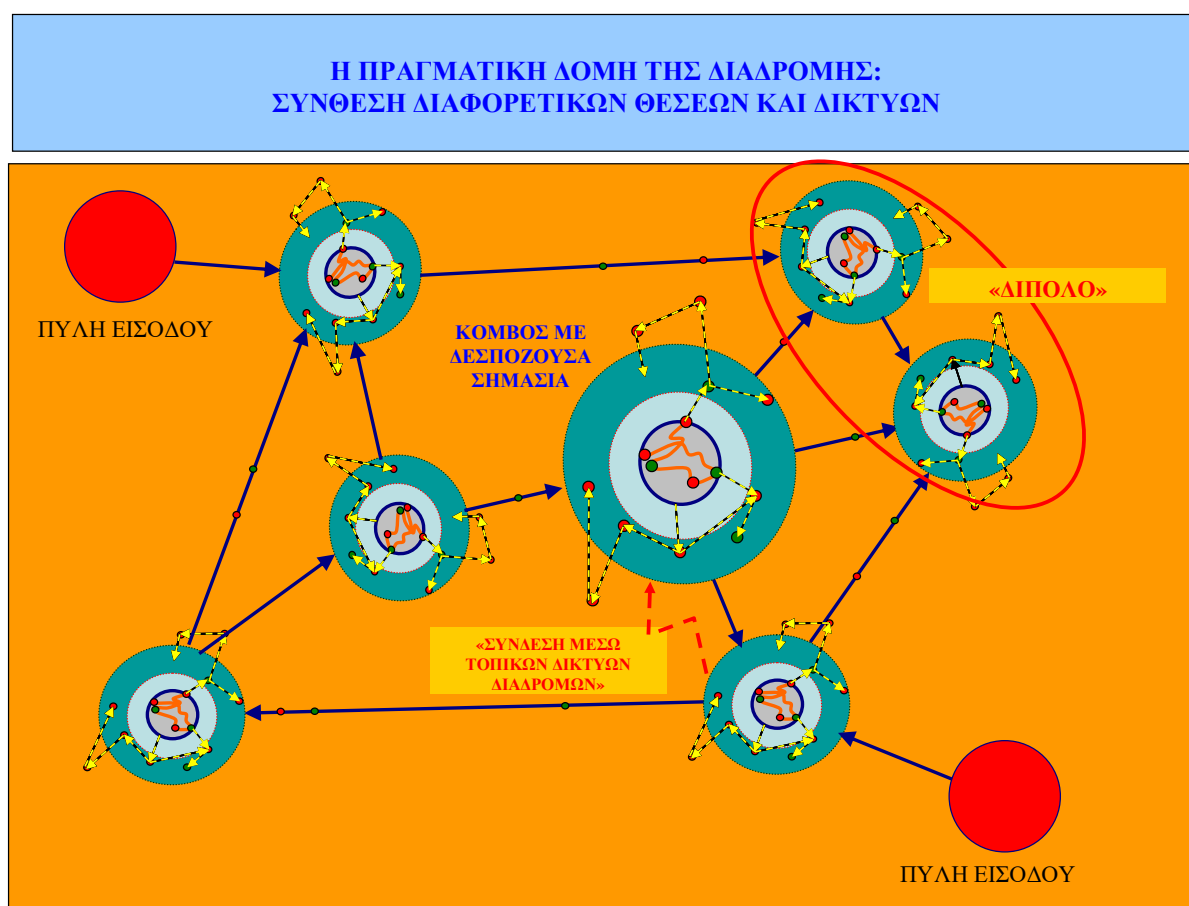
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ -
ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ (ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ – ΟΙΚΙΣΜΟΙ)

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνονται και τα ακόλουθα:

- Η σύνδεση των κύριων κόμβων μπορεί να πραγματοποιείται όχι μόνο μέσω των κύριων αξόνων, αλλά και μέσω των τοπικών δικτύων διαδρομών.
- Όταν δύο κόμβοι βρίσκονται σε κοντινή απόσταση, και ιδιαίτερα όταν διαθέτουν χαρακτηριστικά που μπορούν να συνδυαστούν και να αλληλοσυμπληρωθούν, τότε μπορούν να λειτουργήσουν ενιαία, ως δίπολο. Στις περιπτώσεις αυτές ενισχύεται η ελκυστικότητα των κόμβων, καθώς είναι δυνατόν να αλληλοενισχυθούν συνδυαστικά, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Τέτοια παραδείγματα εντοπίζονται στη Στερεά Ελλάδα: Χαλκίδα – Ερέτρια, Οίτη – Θερμοπύλες, Θήβα - Ορχομενός, Δελφοί – Παρνασσός, Καρπενήσι – Προυσός, κ.ά..

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται σχηματικά το σύνολο των στοιχείων που συνθέτουν τη Διαδρομή:

Όπως διαπιστώνεται από όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Πολιτιστική Διαδρομή δεν είναι ένα μονοδιάστατο τουριστικό προϊόν, το οποίο μπορεί να «καταναλωθεί» άπαξ και να εξαντληθεί σε μία επίσκεψη. Λόγω του πλούτου και της ποικιλίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, καθώς και λόγω της δυναμικής συγκέντρωσης και δικτύωσης των θέσεων ενδιαφέροντος, η Διαδρομή δίνει την δυνα-

τότητα στον επισκέπτη – περιηγητή να επιλέξει κάθε φορά κάτι διαφορετικό, ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτει, τα ιδιαίτερα κάθε φορά ενδιαφέροντά του, την εποχή της επίσκεψης, κλπ.

Τα κύρια πλεονεκτήματα που έχει αυτή η διάρθρωση της διαδρομής είναι ότι προσφέρει τη δυνατότητα «εναλλακτικών διαδρομών» μέσα στην ίδια διαδρομή και ως εκ τούτου καθιστά την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έναν διαρκή και ανεξάντλητο τουριστικό προορισμό για τον δυνητικό επισκέπτη.

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, μία Διαδρομή μπορεί να είναι⁵:

- μια πραγματική διαδρομή ή ένας δρόμος που χρησιμοποιείται ήδη,
- ένα δίκτυο τόπων και υποδομών,
- μια καθορισμένη γεωγραφική περιοχή, η οποία συνδέεται με ένα κοινό θέμα,
- μια διαδρομή που διασχίζει περιοχές και η οποία χαρακτηρίζεται από ή συνδέεται με κάποιο ιστορικό, καλλιτεχνικό ή κοινωνικό ζήτημα.

Στις περιπτώσεις εκείνες, όπως συμβαίνει και στη Στερεά Ελλάδα, όπου μία Διαδρομή αναπτύσσεται σε μεγάλη γεωγραφική έκταση, τα συνεκτικά της στοιχεία είναι κυρίως δύο:

- η εννοιολογική συνοχή της, δηλαδή η συνάφεια των διαφορετικών θέσεων και δικτύων γύρω από ένα θέμα ή μία θεματική ενότητα (ιστορική, μυθολογική, ή άλλη),
- η ενιαία σε υψηλό επίπεδο παροχή υπηρεσιών προς τον επισκέπτη, η κοινή πρακτική όλων των παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδρομή (κρατικών, μη κερδοσκοπικών, ιδιωτών, κλπ.).

Σε ένα παράδειγμα Διαδρομής που λειτουργεί στην Κροατία, καταγράφονται οι εξής ελάχιστες απαιτήσεις για τη διαμόρφωση και λειτουργία της⁶:

- δύο (ή περισσότερα) φυσικά ή πολιτιστικά σημεία ενδιαφέροντος, επαρκώς ανεπτυγμένα και ελκυστικά για τους τουρίστες,
- πέντε ή περισσότεροι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας υψηλής ποιότητας (εστιατόρια, ξενοδοχεία, κλπ.),
- τέσσερις διαφορετικοί τύποι καταλυμάτων (κατασκηνώσεις, αγροτουριστικές μονάδες, ιδιωτικά καταλύματα, ξενοδοχεία κ.λπ.),
- τουριστικό κέντρο πληροφοριών ή άλλο σημείο πληροφοριών,
- οργανωμένες περιοχές στάσης και σύντομης ανάπαυσης κατά μήκος της διαδρομής, (χώρος στάθμευσης, εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών, εγκαταστάσεις υγιεινής, χώρος διάθεσης απορριμμάτων κ.λπ.).

⁵ Πηγή: «European Cultural Routes, A Practical Guide», Federal Ministry for European and International Affairs, 2013.

⁶ Πηγή: Managing Visitors on Thematic Cultural Routes Handbook. Ministry of Tourism of the Republic of Croatia Lujzijana Association, Zagreb, 2013.

Οι παραπάνω απαιτήσεις υλοποιούν το πνεύμα της ολιστικής προσέγγισης στην παροχή υψηλής ποιότητας εξυπηρέτησεων προς τους επισκέπτες. Με τον τρόπο αυτό, η Διαδρομή μπορεί να αξιοποιήσει την πολιτιστική, ιστορική και φυσική Κληρονομιά, επιτυγχάνοντας καλύτερο επίπεδο της παρουσίας και της ερμηνείας της, ώστε να κατευθύνει την τουριστική ζήτηση / δραστηριότητα προς περιοχές όπου ο τουρισμός δεν είναι αναπτυγμένος.

Γ.1.4 Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γενικά

Προκειμένου να σχεδιαστεί η Διαδρομή και να συγκροτηθεί η δομή της, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα βασικά στοιχεία:

- Η Στερεά Ελλάδα, ως χωρική ενότητα, είναι η δεύτερη σε έκταση ελληνική περιφέρεια με πολυμορφία γεωμορφολογική, κοινωνικοοικονομική, πολιτισμική.
- Περιλαμβάνει πέντε περιφερειακές ενότητες, που έχουν αναπτύξει η κάθε μία τη δική της ξεχωριστή «φυσιογνωμία». Στις πιο ακραίες μορφές της, αυτή η «διαφορετικότητα» λειτουργεί διαχωριστικά στην πρόσληψη τους από τον επισκέπτη: η Εύβοια εγγράφεται ως καλοκαιρινός προορισμός ενώ η Ευρυτανία ως χειμερινός προορισμός, με τις λοιπές Π.Ε. να κινούνται κάπου στο «ενδιάμεσο» δηλαδή να χρησιμοποιούν στοιχεία και των δύο προαναφερόμενων τύπων προορισμών.
- Το μεγαλύτερο τμήμα της Στερεάς Ελλάδας είναι ορεινό ή ημιορεινό, με αντικειμενικές δυσκολίες σύνδεσης των περιοχών αυτών τόσο μεταξύ τους, όσο και με τους κεντρικούς εθνικούς οδικούς άξονες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, το μοντέλο που προτείνεται για την Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας δεν μπορεί να ακολουθήσει το γραμμικό πρότυπο (π.χ. Εγνατία Οδός), όπου υπάρχει μία «αλληλουχία» στάσεων με συγκεκριμένη εκκίνηση και τελικό προορισμό⁷. Κατά συνέπεια, η διαδρομή της Στερεάς, προτείνεται να σχεδιαστεί στο πρότυπο του «δικτύου διαδρομών». Αυτός ο σχεδιασμός βοηθά στην επίλυση του φυσικού κατακερματισμού που χαρακτηρίζει την Στερεά Ελλάδα. Η ανοιχτή ερμηνεία αυτού του τύπου της διαδρομής υποδεικνύει ότι δεν έχει σημείο αρχής ή τέλους και επομένως οι επισκέπτες μπορούν να ξεκινήσουν ή να ολοκληρωθούν σε οποιοδήποτε από τα μέρη της Διαδρομής.

Επιπλέον, η διάρθρωση της Διαδρομής γύρω από ένα κύριο θέμα (π.χ. τα Αρχαία θέατρα) ακολουθεί ένα πρότυπο ανάπτυξης ενδιαφέρον μεν, αλλά ίσως περιοριστικό, καθώς θα άφηνε «αναξιοποίητους» σημαντικούς πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της Περιφέρειας. Ως εκ τούτου, η ευρύτερη Πολιτιστική – Περιβαλλοντική διάσταση της διαδρομής είναι σκόπιμο να αποτελέσει το κυρίαρχο της θέμα. Με τον τρόπο αυτό, οι εναλλακτικές διαδρομές που θα προταθούν, θα αναπτύσσουν διάφορες όψεις της Διαδρομής, ενώ θα παραμένει ως βασικό θέμα ο Πολιτισμός και το Περιβάλλον.

⁷ Χαρακτηριστικό παράδειγμα γραμμικής ανάπτυξης είναι οι προσκυνηματικές διαδρομές που έχουν εκκίνηση από διαφορετικά σημεία με ενδιάμεσες στάσεις σε ξενώνες, αβαεία, μοναστήρια και κατάληξη στον «ιερό τόπο».

Τέλος, θα πρέπει στο σχεδιασμό της Διαδρομής και στα επιμέρους τοπικά δίκτυα διαδρομών, να αναγνωριστούν εκ των προτέρων οι περιοχές (χωριά, πόλεις, κ.λ.π) που διαθέτουν αναβαθμισμένες υποδομές υποδοχής επισκεπτών (διαμονή, εστίαση) ή και εκείνες που πρέπει να αναβαθμιστούν, προκειμένου να ενταχθούν οργανικά ως μέρος ενός συνόλου, στο δίκτυο της Διαδρομής.

Στη συνέχεια και προκειμένου να αναλυθούν περαιτέρω τα επιμέρους στοιχεία της Διαδρομής παρουσιάζονται με την λογική των παραδειγμάτων :

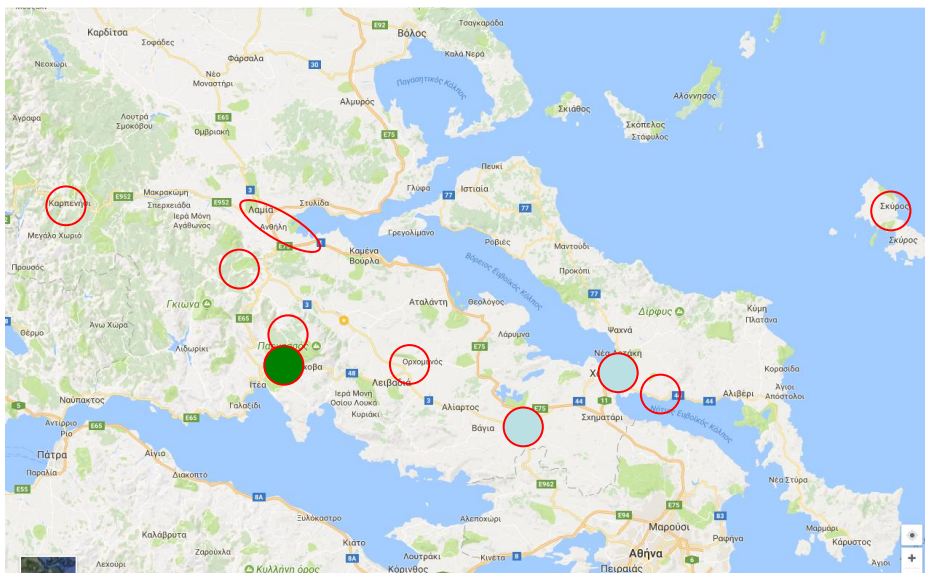
- Οι Κύριοι Κόμβοι.
- Οι Εσωτερικές Διαδρομές των Κόμβων.
- Τα Τοπικά Δίκτυα.

Ορισμός των Κύριων Κόμβων

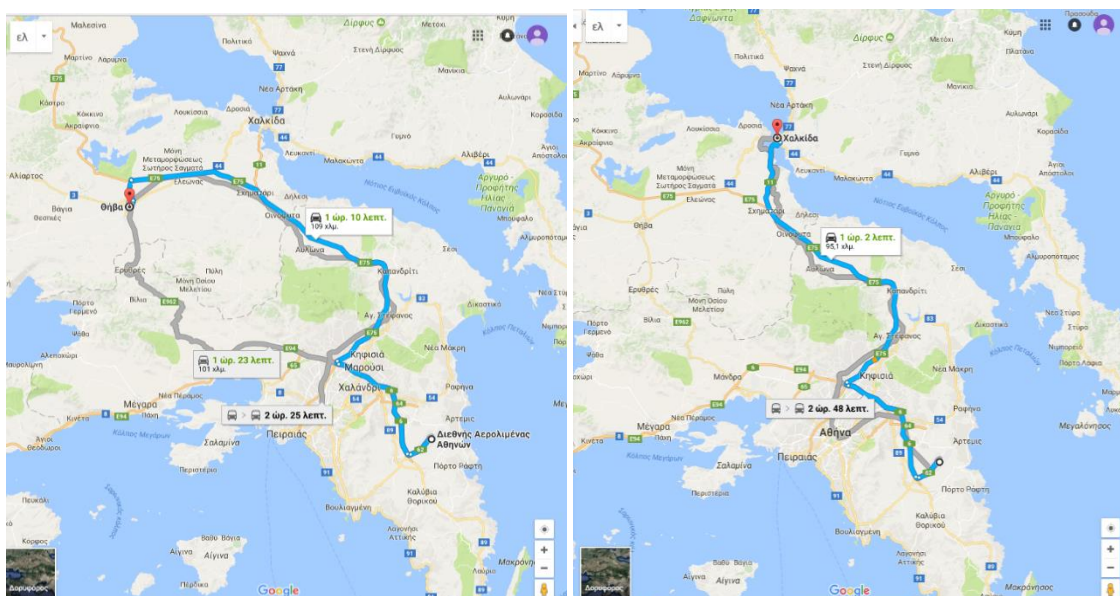
Καθοριστικής σημασίας βήμα για την οικοδόμηση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής είναι να οριστούν οι Κύριοι Κόμβοι της. Αυτοί είναι που θα διαμορφώσουν τόσο την υλική της υπόσταση όσο και την Ταυτότητά της. Όπως έχει προαναφερθεί οι Κύριοι Κόμβοι της Διαδρομής θα πρέπει να συνθέτουν ένα ισορροπημένο σύνολο Πολιτιστικών και Περιβαλλοντικών προορισμών, και να έχουν κατάλληλη γεωγραφική διασπορά, έτσι ώστε να αποτελέσουν το θεμέλιο της επιδιωκόμενης ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης. Επίσης, ο αριθμός των Κύριων Κόμβων πρέπει να είναι σχετικά περιορισμένος.

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, ο **Κόμβος με Δεσπόζουσα Σημασία της Διαδρομής** θα πρέπει να είναι **οι Δελφοί**, καθώς αποτελούν παγκοσμίως αναγνωρισμένο μνημειακό σύνολο, και κύριο προορισμό του εισερχόμενου τουρισμού στην Περιφέρεια. Είναι ο τόπος όπου συνδυάζονται Πολιτιστικές και Περιβαλλοντικές αξίες, ιστορικές μνήμες, μύθοι, αλλά και δρώμενα της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στόχος της Διαδρομής είναι αφενός να αξιοποιηθεί η υφιστάμενη προσέλευση επισκεπτών προς τους Δελφούς, και να τονωθεί περαιτέρω, και ταυτόχρονα, να αναδειχθούν και άλλες θέσεις και προορισμοί που θα προσελκύσουν επισκέπτες. Οι Δελφοί βρίσκονται σε έκκεντρη γεωγραφικά θέση της Περιφέρειας, οπότε ο επισκέπτης που ξεκινά κατά κανόνα από την Αθήνα, διασχίζει μεγάλο μέρος της Περιφέρειας μέχρι να φθάσει σε αυτούς. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να αναπτυχθούν και άλλες θέσεις ενδιαφέροντος – κόμβοι της Διαδρομής, στο δρόμο προς τους Δελφούς. Από την άλλη βέβαια πλευρά, πρέπει να στηριχθεί και η αυτοτελής υπόσταση των άλλων κόμβων, έτσι ώστε σταδιακά, να λειτουργήσουν ως πόλοι έλξης επισκεπτών, σε μία προσπάθεια να αυξηθεί η τουριστική κίνηση στο σύνολο της Περιφέρειας.

Ως άλλοι Κόμβοι της Διαδρομής προτείνονται: η Θήβα, ο Ορχομενός, οι Θερμοπύλες/Λαμία, η Οίτη, ο Παρνασσός, το Καρπενήσι, η Χαλκίδα, η Ερέτρια και η Σκύρος, όπως παρουσιάζεται και στο χάρτη που ακολουθεί.

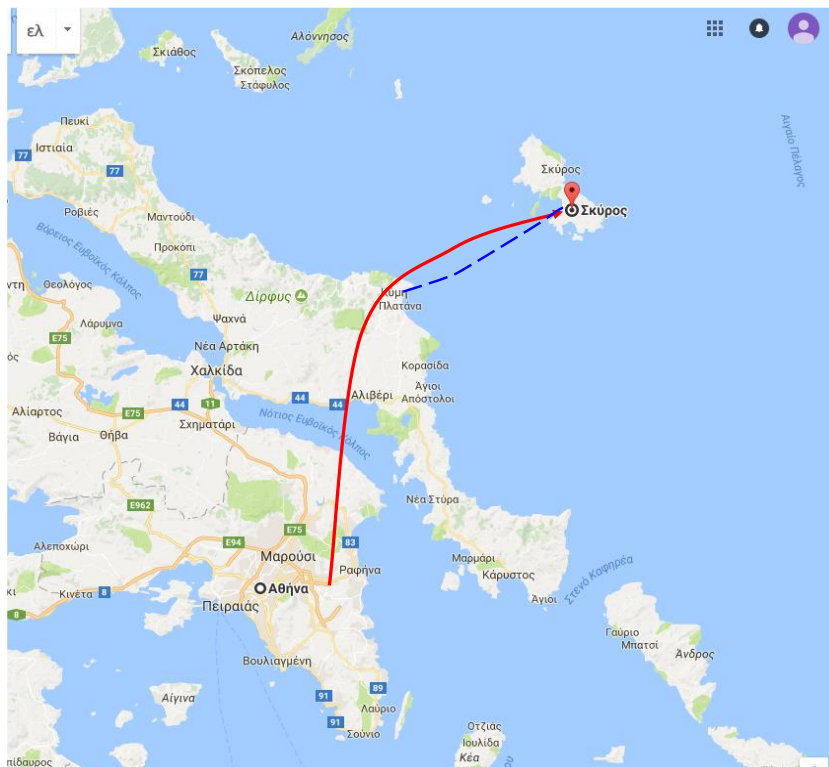

Κύριες πύλες εισόδου, δηλαδή πρώτοι Κόμβοι της Διαδρομής για τους επισκέπτες από την Αττική, προτείνονται η Θήβα και η Χαλκίδα, με χρόνο διαδρομής από το αεροδρόμιο Ε. Βενιζέλος κάτι περισσότερο από 1 ώρα, όπως παρουσιάζεται στους χάρτες της Google που ακολουθούν.

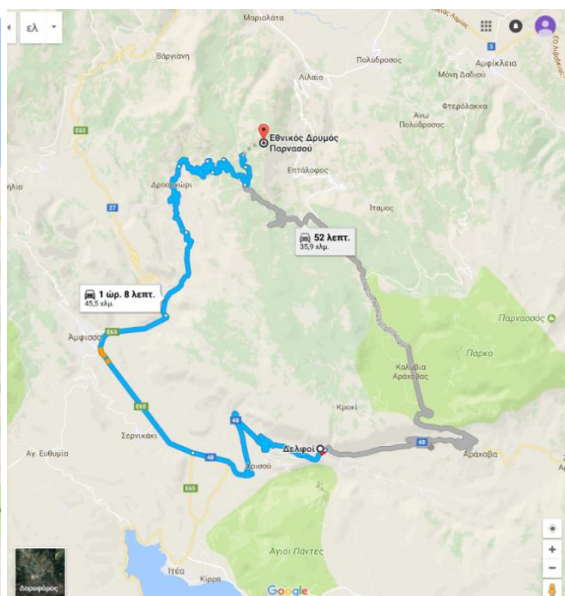
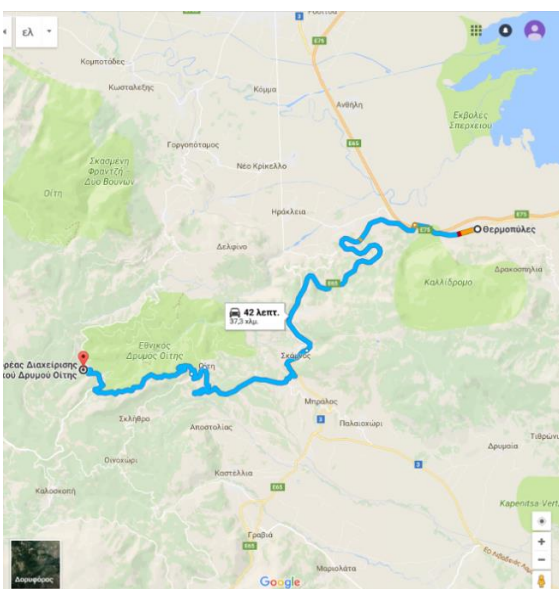
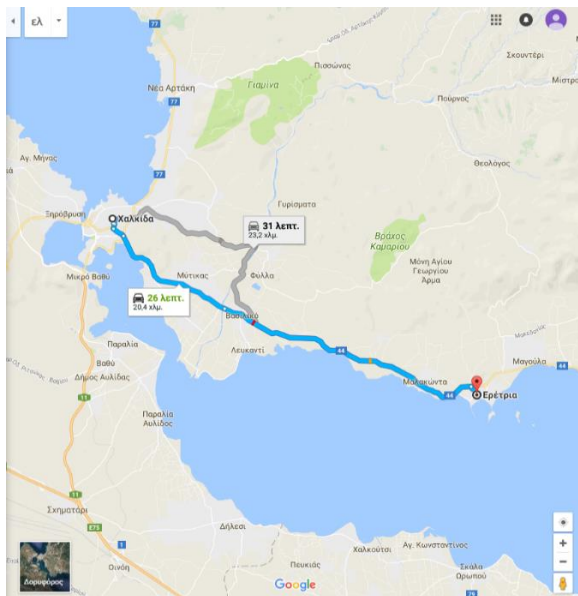
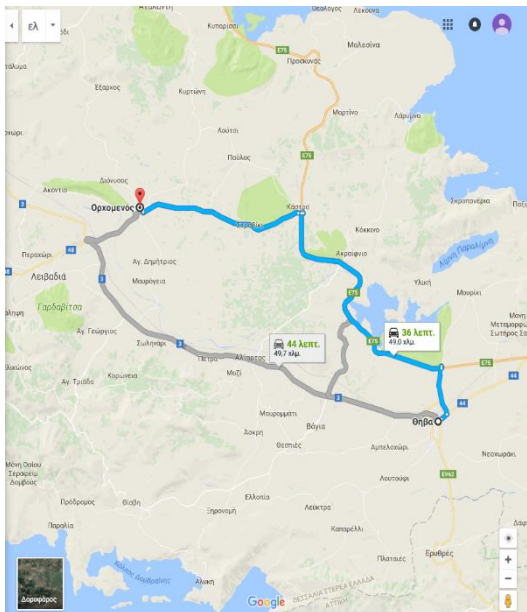

Αντίστοιχα, για τους επισκέπτες που προσέρχονται από τη Βόρεια Ελλάδα, ως πύλη εισόδου μπορεί να λειτουργήσουν οι Θερμοπύλες/Λαμία, και για αυτούς που προσέρχονται από τη Δυτική Ελλάδα, πύλη εισόδου μπορεί να είναι το Γαλαξίδι.

Η Σκύρος λειτουργεί ως αυτοτελής πόλος, λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα, με ακτοπλοϊκή και αεροπορική σύνδεση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένοι κόμβοι της Διαδρομής βρίσκονται σε μικρή απόσταση και για το λόγο αυτό προτείνεται να λειτουργήσουν ως **Δίπολα**. Τέτοια παραδείγματα είναι τα δίπολα **Θήβα – Ορχομενός**, **Χαλκίδα – Ερέτρια**, **Θερμοπύλες – Οίτη**, **Δελφοί – Παρνασσός**, **Καρπενήσι – Προυσός**, όπως παρουσιάζεται και στους χάρτες που ακολουθούν.

Διαμόρφωση των Εσωτερικών Διαδρομών

Όπως έχει αναφερθεί, κάθε κόμβος της Διαδρομής έχει ένα εσωτερικό δίκτυο διαδρομών. Αυτό είναι αυτονόητο στους αρχαιολογικούς χώρους, όπου έχουν διαμορφωθεί διαδρομές επίσκεψης των μνημείων ή και των μουσείων των χώρων, όπου υπάρχουν (π.χ. Δελφοί, Ερέτρια). Επίσης έχουν διαμορφωθεί, σημειωθεί και συντηρούνται οι πεζοπορικές διαδρομές στους Εθνικούς Δρυμούς του Παρνασσού και της Οίτης.

Η οργάνωση και η ποιότητα αυτών των εσωτερικών διαδρομών είναι αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχία της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής στο σύνολό της, διότι σε αυτές ο επισκέπτης αποκτά την άμεση εμπειρία του πολιτιστικού ή και περιβαλλοντικού περιεχομένου που του προσφέρεται. Η ποιότητα αυτών των εσωτερικών διαδρομών, θα πρέπει να τεθεί στη διαβούλευση, προκειμένου να διαμορφωθούν συγκεκριμένες δράσεις και έργα αναβάθμισής της. Δράσεις και έργα που θα αντιμετωπίσουν είτε απλά θέματα, όπως είναι η διάστρωση των διαδρομών, η σήμανσή τους, η ύπαρξη ενημερωτικών πινακίδων ή ψηφιακών εφαρμογών, μέχρι και πιο σύνθετα ζητήματα, όπως είναι για παράδειγμα οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στο δρόμο που βρίσκεται ανάμεσα στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο στην Ερέτρια.

Εν γένει, στους αρχαιολογικούς χώρους και στις θέσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, όπου υπάρχουν οργανωμένες εσωτερικές διαδρομές, αυτές θα πρέπει να αναβαθμιστούν, και όπου δεν υπάρχουν, θα πρέπει να δημιουργηθούν. Για παράδειγμα, στην ιστορική περιοχή των Θερμοπυλών θα πρέπει να οργανωθεί κατάλληλα ο αρχαιολογικός χώρος, παράλληλα με την ανάπλαση του πεδίου της μάχης και το μνημείο του Λεωνίδα, και να συνδεθούν οργανικά με το Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών, την «Ανοπαία Ατραπό» (το μονοπάτι του Λεωνίδα) και το όρος Καλλίδρομο κλπ.

Το θέμα της διαμόρφωσης των εσωτερικών διαδρομών είναι περισσότερο πολύπλοκο στις περιπτώσεις που οι κόμβοι είναι μικρότερες ή μεγαλύτερες αστικές ενότητες. Προκειμένου να διαμορφωθούν οι εσωτερικές διαδρομές τους, απαιτούνται κατά κανόνα παρεμβάσεις που σχετίζονται με το ρυμοτομικό σχέδιο της πόλης. Στόχος είναι ο επισκέπτης να παραμείνει στην πόλη, να την περπατήσει και να παραμείνει σε αυτήν μετά την επίσκεψη στον κύριο πόλο της.

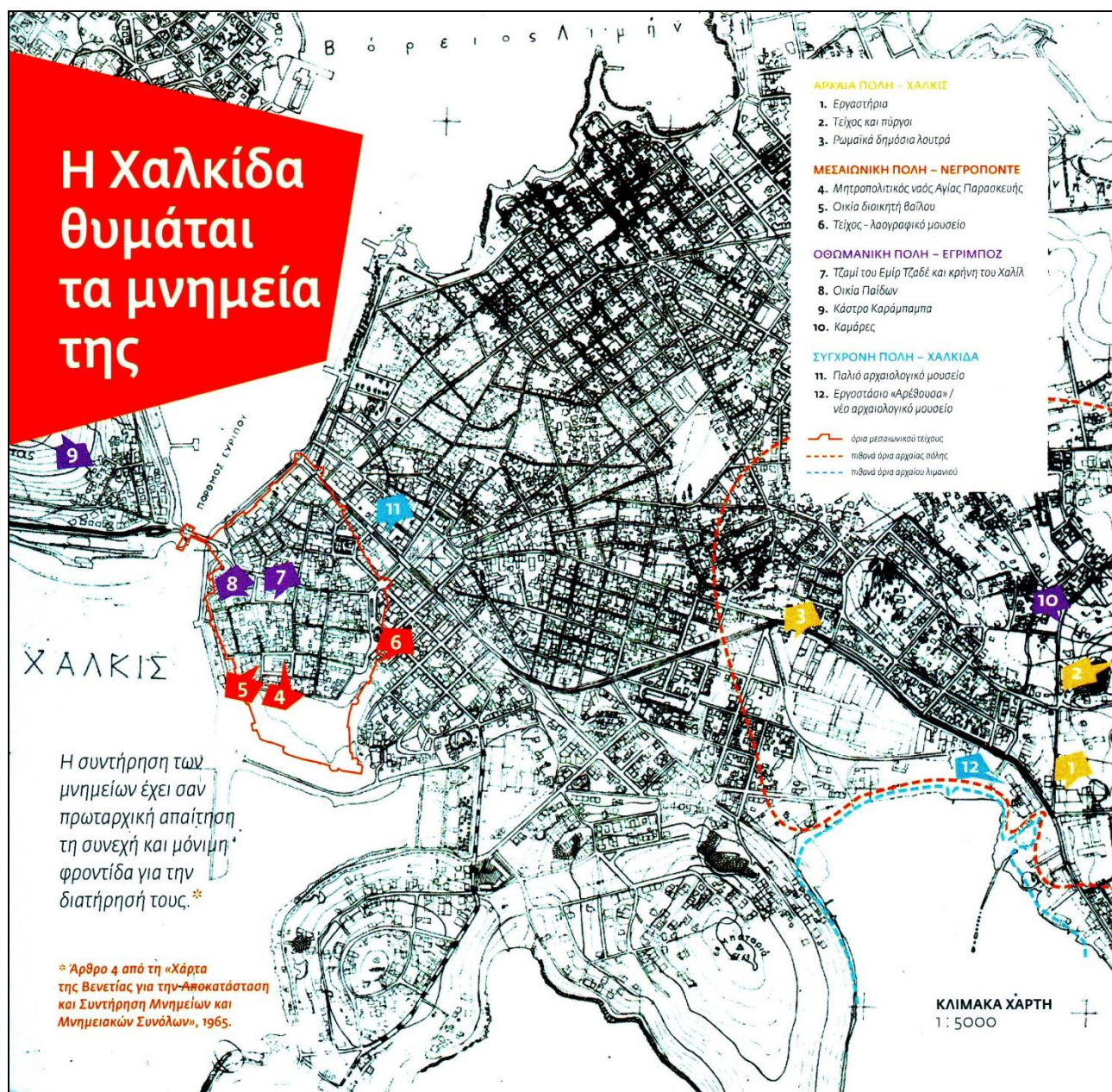
Ένα επιτυχημένο παράδειγμα, τουλάχιστον σε επίπεδο σχεδιασμού, είναι ο Ορχομενός, στον οποίο η ανάδειξη των μνημείων συνδυάζεται με τη συνολική ανάπλαση της γύρω αστικής περιοχής, όπως παρουσιάζεται και στο σχέδιο που ακολουθεί.

Μεγάλη σημασία έχει στις περιπτώσεις της Θήβας και της Χαλκίδας, να μην αποκοπεί η λειτουργία των νέων αρχαιολογικών μουσείων από τις πόλεις. Η επίσκεψη σε αυτές δεν πρέπει να είναι μονοθεματική, δηλαδή επίσκεψη μιας στάσης, αποκλειστικά και μόνο στο μουσείο. Η δημιουργία εσωτερικών διαδρομών στις πόλεις αυτές θα πρέπει να κινητοποιήσει τους Δήμους, τις Εφορείες Αρχαιοτήτων και τις επιχειρήσεις, ώστε να προσφέρεται μία ελκυστική και ευχάριστη παραμονή, περιήγηση και εξυπηρέτηση στους επισκέπτες.

Χαρακτηριστικό θετικό παράδειγμα τέτοιας προσπάθειας είναι η πρωτοβουλία από την ΕΦΑ Ευβοίας για την δημιουργία Πολιτιστικής Διαδρομής στην Χαλκίδα, η οποία θα συνδέει το Αρχαιολογικό

Μουσείο της Χαλκίδας με την περιοχή της Αγίας Παρασκευής και τις πολιτιστικές υποδομές που συγκεντρώνονται εκεί, όπως παρουσιάζεται στο χάρτη που ακολουθεί.

Επίσης, χαρακτηριστικό θετικό παράδειγμα αποτελεί η πρόταση της ΕΦΑ Βοιωτίας για τη διαμόρφωση «Πολιτιστικών Περιπάτων» στην πόλη της Θήβας, που παρουσιάζονται στο χάρτη που ακολουθεί.

Για τη διαμόρφωση των εσωτερικών διαδρομών των πόλεων, είναι σημαντική η συμβολή που αναμένεται να έχουν οι Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας. Οι ΣΒΑΑ προγραμματίζονται για τα αστικά κέντρα των Δήμων Χαλκίδας και Λαμίας καθώς και για την ενιαία διαδημοτική περιοχή παρέμβασης που συγκροτείται από τα αστικά κέντρα των Δήμων Λειβαδιάς, Θήβας και Αλιάρτου. Η συνάφεια και ο συντονισμός των ανωτέρω ΣΒΑΑ με την Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής περιγράφεται αναλυτικότερα στη συνέχεια του κειμένου.

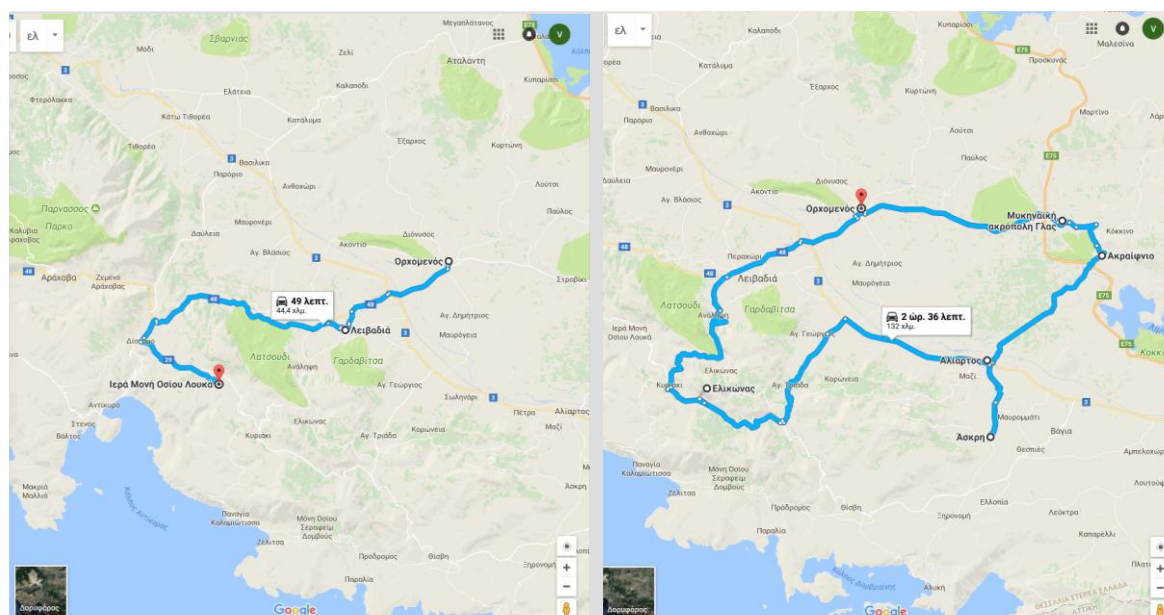
Προσδιορισμός των Τοπικών Δικτύων

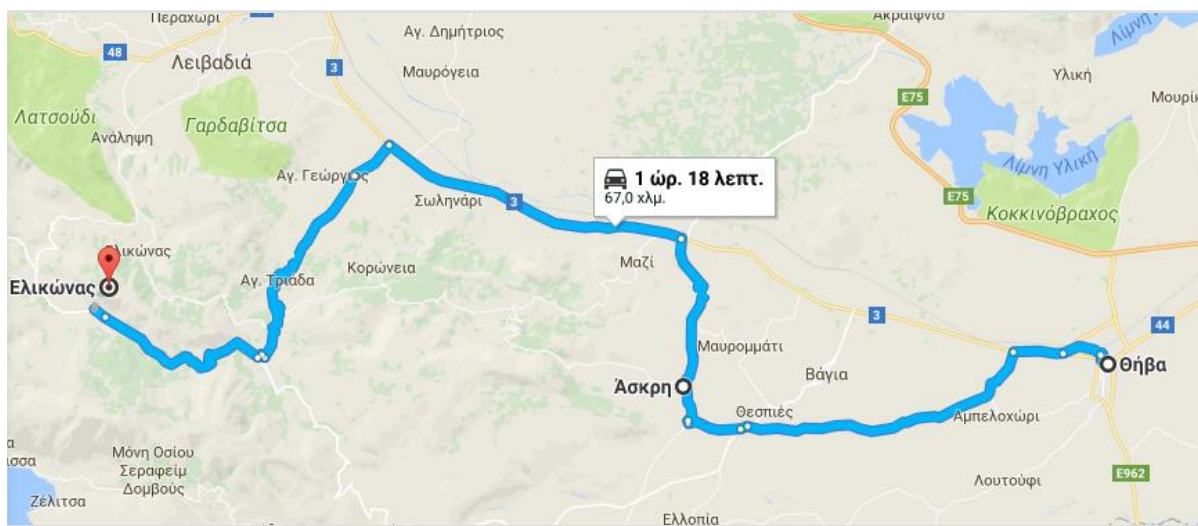
Ο σχεδιασμός των Τοπικών Δικτύων θα πρέπει να στηριχθεί στα ακόλουθα κριτήρια:

- Χωρική εγγύτητα των σημείων ενδιαφέροντος έτσι ώστε να λειτουργεί στην πράξη η έννοια της «τοπικής δικτύωσης».
- Ποικιλία θέσεων πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.
- Σημαντικές θέσεις πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, οι οποίες θα αναδεικνύουν την «πολιτιστική – περιβαλλοντική» της διάσταση της Διαδρομής.
- Υποδομές προσέγγισης (οδικό δίκτυο, χώροι στάθμευσης).
- Περιοχές και σημεία εξυπηρέτησης επισκεπτών για ανάπαυση, εστίαση και διαμονή.

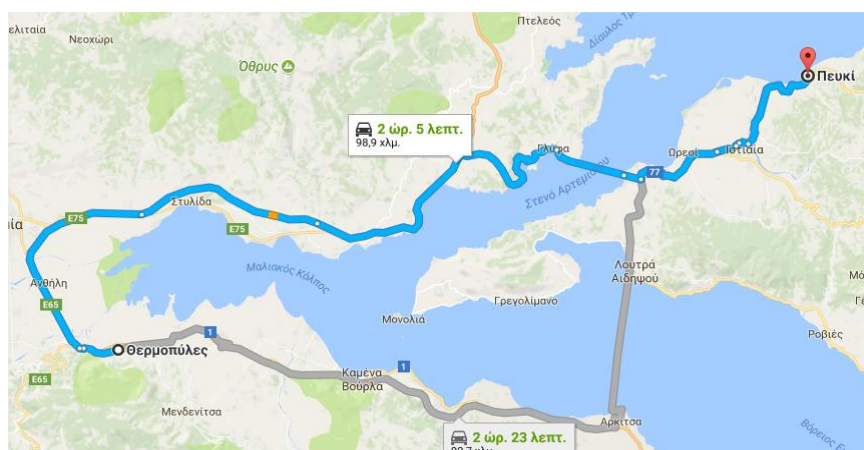
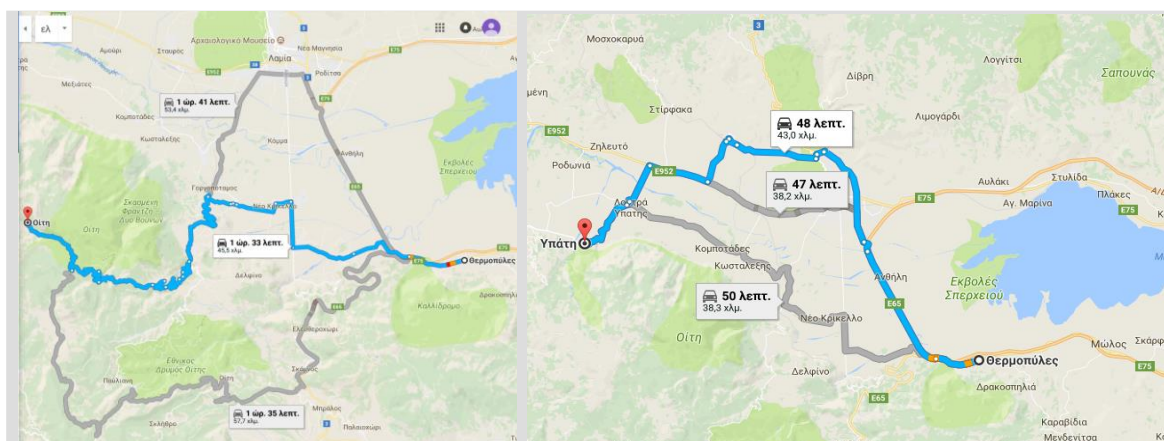
Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποια ενδεικτικά παραδείγματα τοπικών δικτύων με κέντρα τους κόμβους και τα δίπλα που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

Στην περιοχή μεταξύ Θήβας – Ορχομενού υπάρχει μία αρκετά ενδιαφέρουσα συγκέντρωση θέσεων που δύναται να αξιοποιηθεί περαιτέρω. Κοντά στον Ορχομενό και τη Θήβα βρίσκεται η Μυκηναϊκή Ακρόπολη του Γλά από όπου προσφέρεται μοναδική θέα στην πεδιάδα της Κοπωαΐδας, όπως επίσης το Ακραιφνιο (Ιερό Απόλλωνος Πτώου) και η Αλίαρτος (αρχαιολογικός χώρος, εγκαταστάσεις Αγγλικής Εταιρείας και κήποι), ενώ σε κοντινή απόσταση από τη Λιβαδειά βρίσκεται η βυζαντινή Ι.Μ. του Οσίου Λουκά (μνημείο UNESCO). Από τη Θήβα μπορεί η διαδρομή να κινηθεί προς τα δυτικά ώστε να περιλάβει την Άσκη, την Κοιλάδα των Νυμφών και τα χωριά του Ελικώνα.

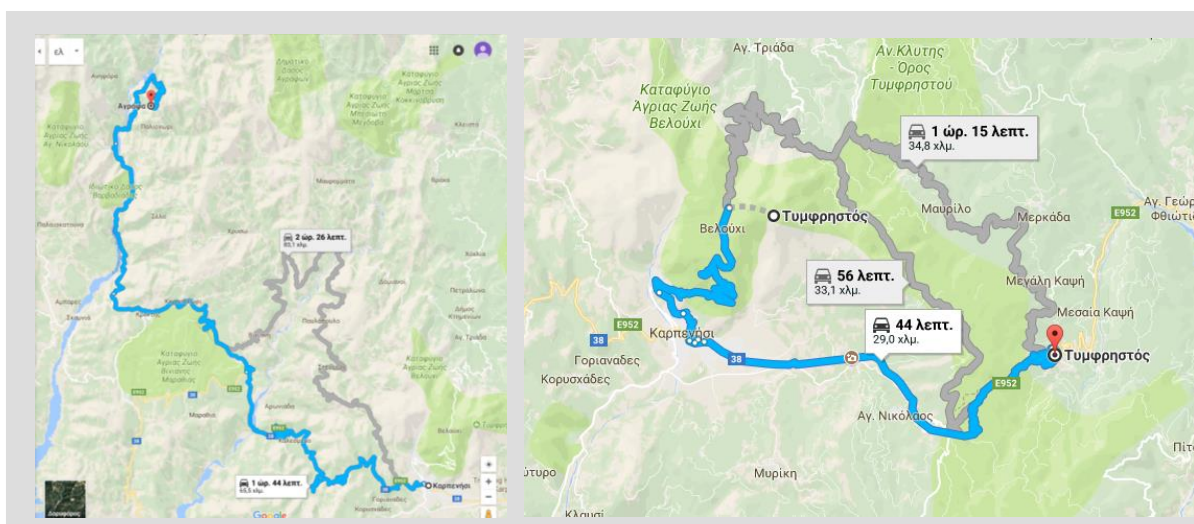
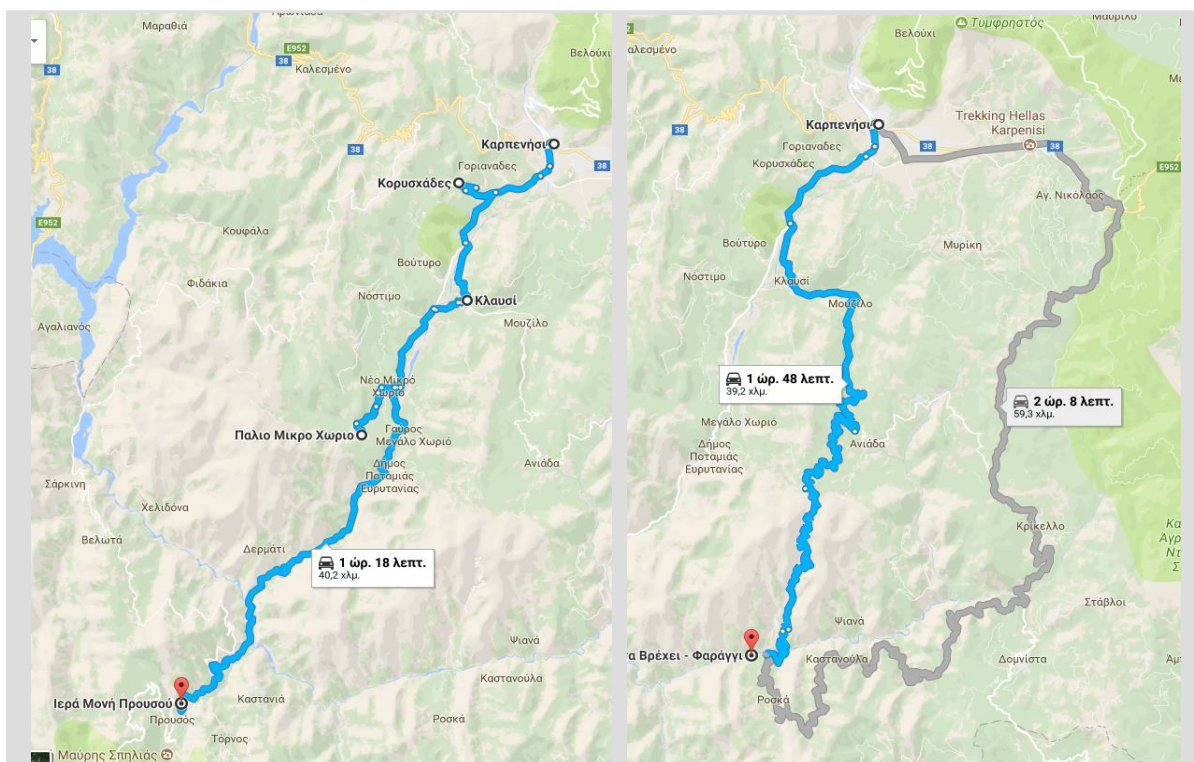

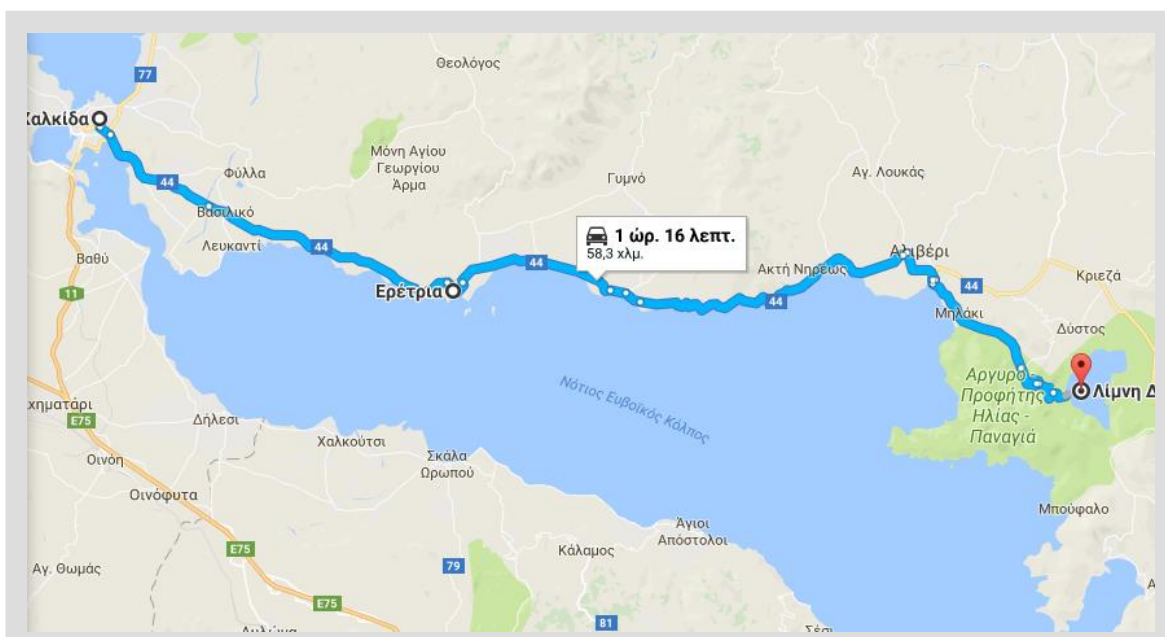
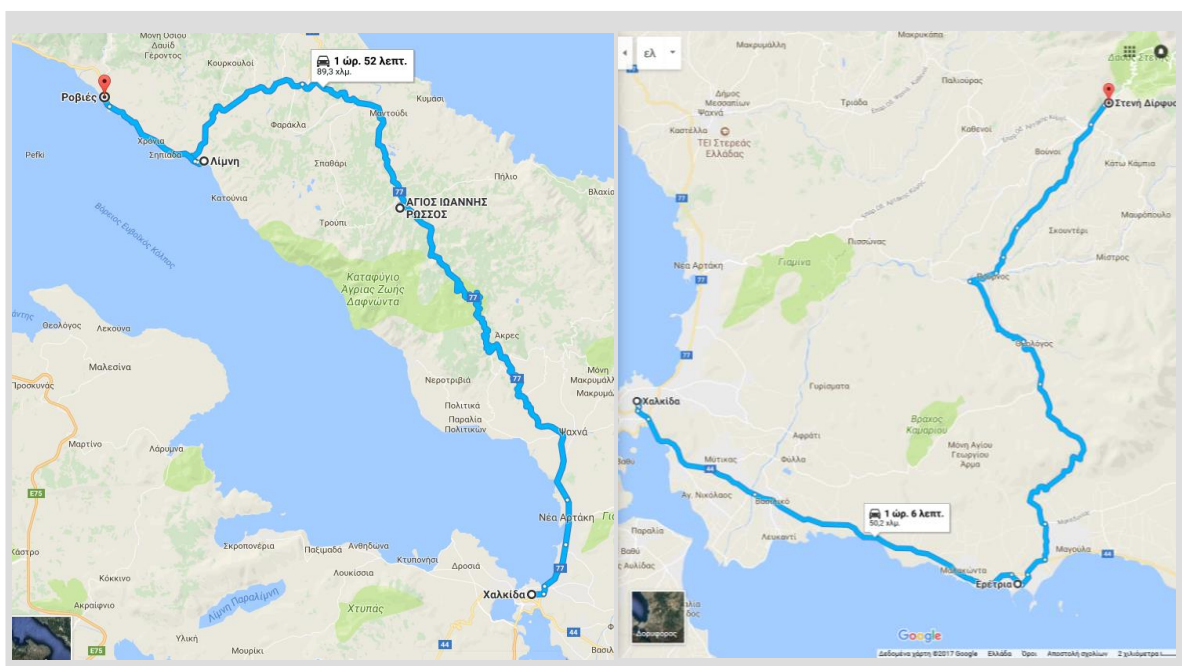
Η περιοχή των Θερμοπυλών και η εγγύτητα της τόσο με την Εθνικό Δρυμό της Οίτης και τα κοντινά χωριά (Παύλιανη), όσο και με την Υπάτη (η βυζαντινή πόλη των νερών – και των ιαματικών πηγών) μπορούν να ενταχθούν σε ένα τοπικό δίκτυο διαδρομών. Παράλληλα, οι Θερμοπύλες μπορούν να συνδεθούν με την κοντινή Εύβοια, μέσα από την ανάπτυξη ενός εναλλακτικού δικτύου διαδρομής.

Στο Καρπενήσι και στη γύρω περιοχή έχει ήδη αναπτυχθεί ο χειμερινός τουρισμός. Ωστόσο μπορεί να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα τοπικά δίκτυα διαδρομών, είτε προς το Βελούχι με το χιονοδρομικό κέντρο και τον Τυμφρηστό, είτε προς τα κοντινά ιστορικά χωριά (Κορυσάδες, Μικρό και Μεγάλο Χωριό, Κρίκελο) και τις περιοχές ιδιαίτερου πολιτιστικού και οικολογικού ενδιαφέροντος (Παλιохριστιανική Βασιλική στο Κλαύσι, φαράγγι «Πάντα Βρέχει») καθώς και προς την περιοχή των Αγράφων.

Γύρω από δίπολο «Χαλκίδα – Ερέτρια» μπορούν να αναπτυχθούν κοντινές διαδρομές είτε προς Βορρά, με ενδιάμεσο σταθμό το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Ρώσου, είτε προς την Ανατολή, προς το όρος της Δίρφυς και τη Στενή.

Σημειώνεται, σε ό,τι αφορά στους Εθνικούς Δρυμούς της Οίτης και του Παρνασσού, ο ιδιαίτερος ρόλος που έχουν οι οικισμοί που αποτελούν τις πύλες εισόδου σε αυτούς (π.χ. Υπάτη - Παύλιανη, και Αράχοβα – Επτάλοφος - Αμφίκλεια, αντίστοιχα).

Γ.2 ΑΝΑΛΥΣΗ / ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Γ.2.1 ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, έχει διαπιστωθεί ότι η Στερεά Ελλάδα διαθέτει ένα πλούσιο απόθεμα πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων. Από την άλλη όμως πλευρά, διαπιστώνεται επίσης το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης του Τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον εισερχόμενο τουρισμό. Προκειμένου να αντιστραφεί αυτή η εικόνα, πρέπει να ληφθούν μέτρα πολιτικής που θα στοχεύουν στην τόνωση τόσο της ζήτησης, όσο και της προσφοράς τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών, δίνοντας έμφαση στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.

Οι ιδιαίτερες ανάγκες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, που πρέπει να ικανοποιηθούν στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Ο.Χ.Ε, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Ανάπτυξη και προβολή της Ιδιαίτερης Ταυτότητας της Στερεάς Ελλάδας.
- Ενίσχυση των Πολιτιστικών υποδομών, υπηρεσιών και θεσμών.
- Ενίσχυση των Περιβαλλοντικών υποδομών, υπηρεσιών και θεσμών.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον Τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού.
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας στον Τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες της Περιφέρειας, ο Γενικός Στρατηγικός Στόχος αναλύεται περαιτέρω στους ακόλουθους Ειδικούς Στόχους:

- ΕΣ 1: Ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, εθνικοί δρυμοί, μνημεία της φύσης): ενίσχυση των υποδομών και των θεσμών που συνδέονται με το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον (μουσεία, κέντρα ενημέρωσης, εκδηλώσεις / φεστιβάλ εθνικής εμβέλειας, κ.λ.π).
- ΕΣ 2: Τόνωση και Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας με έμφαση στο τρίπτυχο Τουρισμός – Πολιτισμός – Περιβάλλον.
- ΕΣ 3: Ενίσχυση της Καινοτομίας ενδεικτικά σε τομείς όπως η αγροδιατροφή, ο εναλλακτικός τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες, με στόχο την ανανέωση προϊόντων και υπηρεσιών.
- ΕΣ 4: Προώθηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης κατάρτισης - επανακατάρτισης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.
- ΕΣ 5: Επικοινωνία, Δημοσιότητα και Προβολή της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής.

Η τεκμηρίωση της Στρατηγικής αποτυπώνεται και στους Πίνακες που ακολουθούν.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΧΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ / ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Π.Π.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ)
Αναπτυξιακές	Ανάπτυξη και προβολή της Ιδιαίτερης Ταυτότητας της Στερεάς Ελλάδας.	Ε.Σ. 1, Ε.Σ. 3, Ε.Σ. 5
Πολιτιστικές	Ενίσχυση των Πολιτιστικών υποδομών, υπηρεσιών και θεσμών.	Ε.Σ. 1
Περιβαλλοντικές	Ενίσχυση των Περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών.	Ε.Σ. 1
Οικονομικές	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον Τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού.	Ε.Σ. 2, Ε.Σ. 3
Κοινωνικές	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας στον Τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού.	Ε.Σ. 4

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ / ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
Ε.Σ.1	Ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, εθνικοί δρυμοί, μνημεία της φύσης): ενίσχυση των υποδομών και των θεσμών που συνδέονται με το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον (μουσεία, κέντρα ενημέρωσης, εκδηλώσεις / φεστιβάλ εθνικής εμβέλειας, κ.λ.π).	094-Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς
Ε.Σ.2	Τόνωση και Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας με έμφαση στο τρίπτυχο Τουρισμός – Πολιτισμός – Περιβάλλον.	075-Ανάπτυξη και προβολή των εμπορικών τουριστικών υπηρεσιών στις ή για τις ΜΜΕ
Ε.Σ.3	Ενίσχυση της Καινοτομίας ενδεικτικά σε τομείς όπως η αγροδιατροφή, ο εναλλακτικός τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες, με στόχο την ανανέωση προϊόντων και υπηρεσιών.	082-Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για τις ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εμπορίου, της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας και διεργασιών δικτύωσης επιχειρήσεων), ζωντανά εργαστήρια, επιχειρηματίες στο διαδίκτυο και υπό σύσταση ΤΠΕ επιχειρήσεις)
Ε.Σ.4	Προώθηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης κατάρτισης - επανακατάρτισης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.	102-Πρόσβαση στην απασχόληση για τους ανέργους και αέργους, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια άνεργων και των ατόμων που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών για την απασχόληση και στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού 104-Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
Ε.Σ.5	Επικοινωνία, Δημοσιότητα και Προβολή της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής.	095-Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων υπηρεσιών πολιτιστικής κληρονομιάς

Γ.3 ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Η προτεινόμενη Ο.Χ.Ε. είναι εναρμονισμένη με τις υφιστάμενες στρατηγικές και πολιτικές, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια, όπου επισημαίνονται τα κύρια σημεία συνέργειας με το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, την εθνική στρατηγική ανάπτυξης του Τουρισμού και το Σχέδιο Χωροταξικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας 2014- 2020 και η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας

Η στρατηγική του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας 2014- 2020 υπηρετεί το όραμα για «Ισόρροπη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας μέσω της βελτίωσης του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος, με σεβασμό στο περιβάλλον και στον πολίτη», με επιμέρους γενικούς στόχους:

- ΓΣ1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της περιφερειακής οικονομίας.
- ΓΣ2: Διασφάλιση του περιβάλλοντος, της αειφορίας της ανάπτυξης και βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- ΓΣ3: Ολοκλήρωση των μεταφορικών υποδομών και δικτύων.
- ΓΣ4: Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού – ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής.
- ΓΣ5: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, ειδικά της περιφερειακής και τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- ΓΣ6: Προώθηση της χωρικής συνοχής και συνεργασίας.

Ιδιαίτερα, επισημαίνεται ότι στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Στερεάς Ελλάδας (2014 – 2020) περιλαμβάνεται η επενδυτική προτεραιότητα 6c: «Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς», στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 6: «Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων». Η αιτιολόγηση της συγκεκριμένης επενδυτικής προτεραιότητας στηρίζεται στα ακόλουθα:

- Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει μοναδικό οικοπολιτιστικό απόθεμα (π.χ. αρχαιότητες και μνημεία από όλες τις ιστορικές περιόδους, αρχιτεκτονική και βιομηχανική κληρονομιά, αισθητικά δάση και τοπία κ.α.).
- Υπάρχει ανάγκη για την προστασία και την ανάδειξη του παραπάνω οικοπολιτιστικού αποθέματος και η ευκαιρία για την τουριστική του αξιοποίηση.
- Η επενδυτική προτεραιότητα 6c περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Εταιρικό Σύμφωνο με της Ελλάδα, συνάδει με τους στόχους του νέου ΕΣΠΑ και συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης της στρατηγικής Ευρώπη 2020 .

Με βάση τα παραπάνω, η Στρατηγική της Ο.Χ.Ε. έχει άμεση συνάφεια με τους στρατηγικούς στόχους του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας. Όπως θα παρουσιαστεί και σε επόμενα κεφάλαια, η συνάφεια της Ο.Χ.Ε. με το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ισχυρή, όχι μόνο στο επίπεδο της γενικής στρατηγικής στόχευσης, αλλά και στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κατηγοριών επιλέξιμων πράξεων.

Επίσης, ιδιαίτερα ισχυρή είναι η συνάφεια που έχει η Στρατηγική της Ο.Χ.Ε. με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με την οποία όραμα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι:

- η ισόρροπη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και
- η δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Τα παραπάνω επιτυγχάνονται με την υιοθέτηση μιας στρατηγικής η οποία επικεντρώνει τις προσπάθειες και τη μόχλευση επενδύσεων σε τομείς που η Περιφέρεια διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα, προστατεύοντας συγχρόνως το περιβάλλον, το οποίο αποτελεί ένα από τα σημαντικά της «περιουσιακά στοιχεία» και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Στο πλαίσιο αυτό, οι προτεραιότητες παρέμβασης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι:

- Αγρό-διατροφή.
- Βιομηχανία της εμπειρίας.
- Μέταλλο και μεταλλικά προϊόντα.
- Καθαρές-πράσινες τεχνολογίες.
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.
- Ανθρώπινο δυναμικό.

Ειδικότερα, η Βιομηχανία της Εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία) βασίζεται στην αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος της Περιφέρειας και στη διαφοροποίηση του προϊόντος, αξιοποιώντας τις ιδιαιτερότητες και δυνατότητες κάθε περιοχής, σε αρμονία με το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η στρατηγική για την ανάπτυξη της Βιομηχανίας της Εμπειρίας αναλύεται στις εξής τέσσερις Άξονες:

- **Διεύρυνση της αλυσίδας αξίας.**

Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η προσέλκυση περισσότερων δραστηριοτήτων στην αλυσίδα αξίας της Βιομηχανίας Εμπειρίας. Ειδικότερα επιδιώκεται η διασύνδεση του τουρισμού με την αγροτική οικονομία, με τις επιχειρήσεις μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, καθώς και με τις επιχειρήσεις πολιτιστικών υπηρεσιών και προϊόντων. Επίσης, επιδιώκεται ο προσανατολισμός της τοπικής βιοτεχνίας στην παραγωγή προϊόντων που αξιοποιούνται από τις τουριστικές επιχειρήσεις (π.χ. εξοπλισμός) ή/και στην παραγωγή προϊόντων για τους τουρίστες (κοσμήματα, χειροτεχνήματα κ.λπ.).

- **Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος – ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας.**

Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου της Περιφέρειας. Η σημαντική διαφοροποίηση της υλικής και άυλης “περιουσίας” (assets) των Περιφερειακών Ενοτήτων δίνει τη δυνατότητα να αναδειχθεί η ιδιαίτερη (μοναδική) ταυτότητα κάθε Περιφερειακής Ενότητας, και παράλληλα να αναπτυχθεί ένα μοναδικό μείγμα νέων τουριστικών προϊόντων εμπειρίας, το οποίο περιλαμβάνει:

- τον ιαματικό και αναζωογονητικό τουρισμό,
- τον οικοτουρισμό - φυσιολατρικό τουρισμό,
- τον αγροτουρισμό,
- τον αθλητικό τουρισμό,
- τον χειμερινό τουρισμό και τον τουρισμό περιπέτειας,
- τον πολιτισμικό τουρισμό,
- τον θρησκευτικό τουρισμό,
- το συνεδριακό τουρισμό,
- το θαλάσσιο τουρισμό (καταδυτικός, ιστιοπλοϊκός, κλπ).

Οι προορισμοί είναι μοναδικοί στο βαθμό που κάθε ένας προσφέρει ένα μοναδικό σύνολο ευκαιριών εμπειρίας. Η δημιουργία εμπειρίας συνεπάγεται τη δημιουργία ενός μύθου τον οποίο βιώνει ο επισκέπτης μέσα από ένα σύνολο δραστηριοτήτων. Ο μύθος αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία πώλησης του προορισμού. Η δημιουργία της εμπειρίας απαιτεί την ενεργή συμμετοχή τόσο των τουριστών όσο και της τοπικής κοινότητας η οποία δίνει ζωή στο μύθο.

• ***Αναβάθμιση των καταλυμάτων σε ανώτερο επίπεδο υπηρεσιών.***

Η αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών από τα καταλύματα (ξενοδοχεία και νοικιαζόμενα δωμάτια) σχετίζεται τόσο με την αναβάθμιση των καταλυμάτων και την άνοδό τους σε μεγαλύτερη κατηγορία (αστέρια ή κλειδιά) όσο και με την απόκτηση σημάτων ποιότητας π.χ. τοπικό σήμα ποιότητας, ecolabels κλπ.

• ***Χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και καθαρών τεχνολογιών.***

Η χρήση των ΤΠΕ επιτρέπει την αύξηση της παραγωγικότητας, την άμεση προώθηση των υπηρεσιών και την άμεση διαχείριση των κρατήσεων. Επίσης, η υιοθέτηση καθαρών τεχνολογιών και τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας επιτρέπει τη μείωση του κόστους, τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον και τη δημιουργία φιλικής προς το περιβάλλον εικόνας ή οποία στη συνέχεια μπορεί να αποτελέσει το εισιτήριο για την είσοδο σε αγορές οικολογικά ευαίσθητων τουριστών.

Το Σχέδιο Κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020 στον Τομέα του Τουρισμού

Στους στρατηγικούς στόχους του Υπουργείου Τουρισμού για την περίοδο 2014 – 2020 περιλαμβάνεται η ανάδειξη της στρατηγικής σχέσης με τους τομείς του Πολιτισμού και του Περιβάλλοντος και αναβάθμιση και τουριστική αξιοποίηση χώρων αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος καθώς και ταυτόχρονη ανάδειξη και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πόρων. Προβλέπονται παρεμβάσεις

στον τομέα του πολιτισμού για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αύξηση της επισκεψιμότητας χώρων αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Παραδείγματα συνεργιών με τον τομέα του Πολιτισμού συνιστούν η ανάδειξη αρχαιολογικών τόπων και μνημείων για ενίσχυση του τουρισμού σε μια περιοχή, το πρόγραμμα δημιουργίας δικτύου αρχαίων θεάτρων που συνδυάζονται με αναβάθμιση τουριστικών καταλυμάτων, εστιατορίων κλπ, το πρόγραμμα «πολιτιστικά μονοπάτια» κ.ο.κ.

Η Γενική Στρατηγική του Υπουργείου Τουρισμού εξειδικεύεται ανά Περιφέρεια από τα Περιφερειακά Σχέδια Χωροταξικού Σχεδιασμού, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Το Περιφερειακό Σχέδιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Χωροταξικού Σχεδιασμού, το πρότυπο που υιοθετείται για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, επιδιώκει τόσο την ισόρροπη ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας σε όλη την Περιφέρεια, όσο και τη διάχυση και μετατόπισή της από τις ακτές στην ενδοχώρα.

Η οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας προτείνεται να υλοποιηθεί σε κομβικά σημεία φυσικών και πολιτιστικών πόρων (που λειτουργούν ως πόλοι έλξης και εγκατάστασης τουριστικών δραστηριοτήτων) σε δικτυακή διασύνδεση (υλική ή άυλη) με την απαραίτητη ενδοχώρα τους. Παράλληλα, οι πόλοι αυτοί, οι οποίοι ιεραρχούνται με βάση τη σπουδαιότητα, την εμβέλειά τους (διεθνή, εθνική και περιφερειακή) και την ελκυστικότητά τους ως προς τον εξωτερικό τουρισμό, αποκτούν ειδικότερους τουριστικούς ρόλους, ώστε να αποτελέσουν πυρήνες γύρω από τους οποίους αναπτύσσονται συγκεκριμένες ειδικές και ήπιες μορφές τουρισμού.

Στο παραπάνω πλαίσιο, και ειδικότερα στο προτεινόμενο Πρόγραμμα Δράσης, προβλέπεται η προώθηση οδικών ή περιπατητικών ή μεικτών «πολιτιστικών διαδρομών τοπίου» που θα δια-συνδέουν τους μεγάλους πολιτιστικούς πόλους με διαδρομές αξιόλογων προστατευόμενων αισθητικά από την αλλοίωση τοπίων.

Οι Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας

Ως γενικές προκλήσεις για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη εντοπίζονται η αποκατάσταση του οικονομικού ιστού των πόλεων και της λειτουργία τους ως κινητήριες δυνάμεις στην ευρύτερη περιοχή επιρροής, η αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης ιδίως περιοχών συγκέντρωσης μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων, υποβαθμισμένων εμπορικών κέντρων και εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών/ βιοτεχνικών/ επαγγελματικών ζωνών, η άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών

της κρίσης με αναζωογόνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ανασυγκρότηση των κοινωνικών υποδομών, η προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον, η αντιστροφή της αστικής διάχυσης, η ανάκτηση του δημόσιου χώρου και η ανάπτυξη δομών κοινωνικής οικονομίας και στέγασης με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών. Τέτοιες προκλήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν αστικές περιοχές της Περιφέρειας.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει οικισμούς με αξιόλογο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον αλλά και δυνατότητες οικονομικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης. Παρόλα αυτά διακρίνονται συγκεκριμένες περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερη δημογραφική, επιχειρηματική, αναπτυξιακή, τουριστική, παραγωγική και οικιστική δυναμική. Αυτές οι περιοχές είναι οι Λειτουργικές Αστικές Περιοχές Χαλκίδας, Λαμίας, Θήβας και Λιβαδειάς. Εκεί εντοπίζονται και οι περισσότερες και εντονότερες αναπτυξιακές «Ευκαιρίες» οι οποίες δύνανται να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη συνολική Περιφερειακή Αναπτυξιακή Στρατηγική.

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο της Στερεάς Ελλάδας, περιλαμβάνει την εφαρμογή Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ), ως εξής:

- στο αστικό κέντρο του Δήμου Χαλκιδέων,
- στο αστικό κέντρο του Δήμου Λαμίας,
- στην ενιαία Λειτουργική Διαδημοτική Περιοχή Παρέμβασης που συγκροτείται από τα Αστικά Κέντρα των Δήμων Λεβαδέων, Θηβαίων και Αλιάρτου.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω αστικά κέντρα αποτελούν προτεινόμενους κόμβους της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής, οπότε είναι κρίσιμο ζήτημα η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα των δράσεων των ΣΒΑΑ και της Ο.Χ.Ε.

Γ.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Συνήθως, τουλάχιστον στη χώρα μας, όταν καταρτίζεται ένα Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, η συντριπτική πλειονότητα των οικονομικών πόρων κατευθύνεται σε μελέτες και έργα υποδομής. Στην περίπτωση, ωστόσο, της Ο.Χ.Ε. της Διαδρομής, η εικόνα που τελικά θα διαμορφωθεί είναι ριζικά διαφορετική.

Όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια, οι μελέτες και τα έργα υποδομής θα χρηματοδοτηθούν με ένα σχετικά μικρό μερίδιο για δύο λόγους:

- Ο ένας λόγος αφορά το ύψος της χρηματοδότησης της Ο.Χ.Ε. Δεδομένων των οικονομικών περιορισμών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, η συνολική χρηματοδότηση από αυτό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν θα ξεπεράσει το **1.500.000** ευρώ από το ΕΤΠΑ και το **1.000.000** ευρώ από το ΕΚΤ.
- Ο δεύτερος και περισσότερο σημαντικός λόγος είναι ότι η Ο.Χ.Ε. καλείται να αξιοποιήσει τις υποδομές που έχουν ήδη δημιουργηθεί κατά τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους, καθώς και αυτές που δημιουργούνται, είτε ως μεμονωμένα έργα, είτε ενταγμένες σε άλλα χρηματοδοτικά σχήματα, στο πλαίσιο της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου.

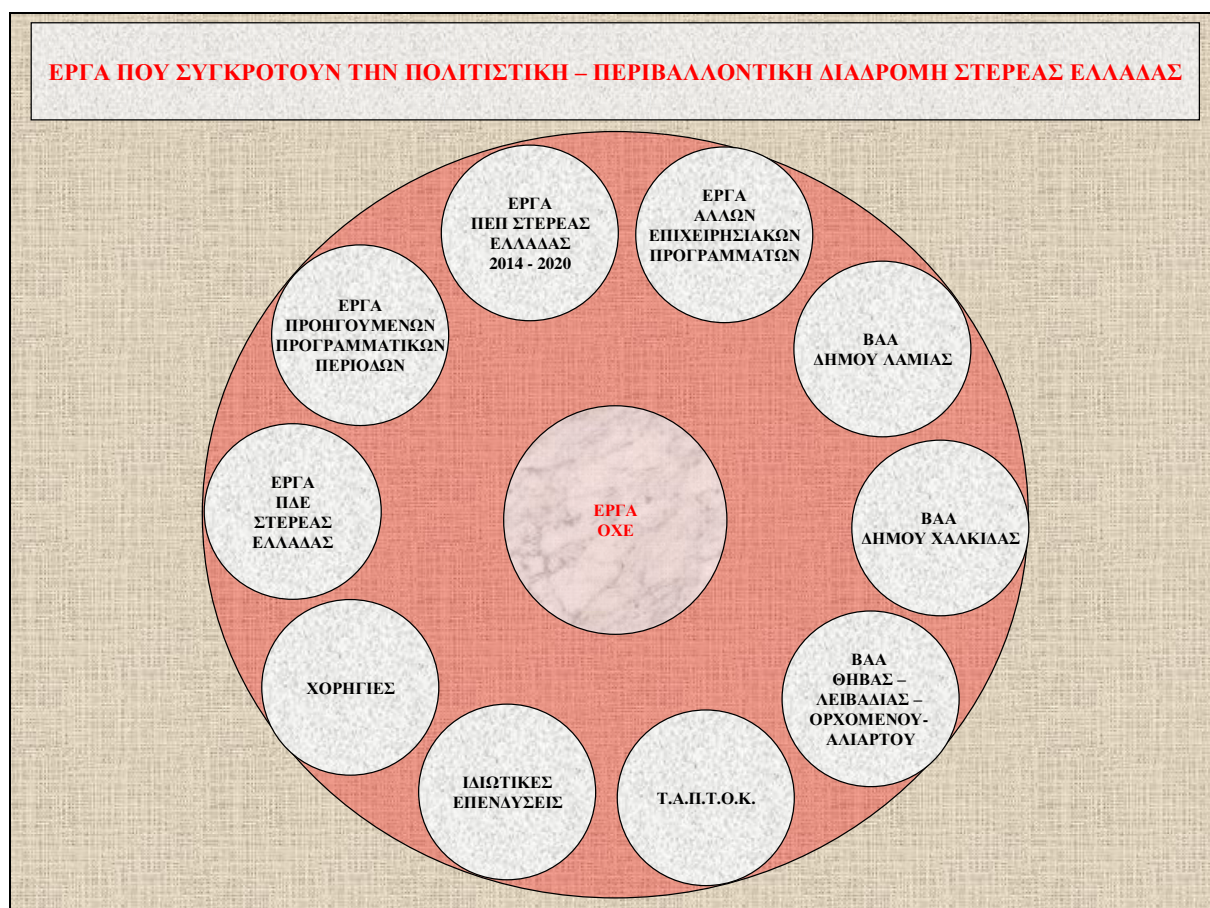
Δηλαδή, η Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας συντίθεται από ένα κατάλογο έργων, ο οποίος είναι κατά πολύ ευρύτερος του περιορισμένου καταλόγου των έργων, στα οποία θα εξειδικευτεί η Ο.Χ.Ε.

Ειδικότερα, η Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή συντίθεται από τις εξής ομάδες έργων:

- τα έργα στα οποία θα εξειδικευτεί η Ο.Χ.Ε.,
- έργα που ήδη υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014 - 2020,
- έργα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, η κατάρτιση των οποίων έχει ξεκινήσει,
- έργα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (Τ.Α.Π.Τ.Ο.Κ. / CLLD - Ε.Π. Αγροτικής Ανάπτυξης)
- ιδιωτικές επενδύσεις, που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της κινητοποίησης των παραγωγικών δυνάμεων της Περιφέρειας,
- έργα που θα υλοποιηθούν με χρηματοδότηση άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (π.χ. Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014 - 2020), ενδεχομένως και με τη μορφή εκχώρησης στην ΕΥΔ ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας,
- έργα που υλοποιούνται με χρηματοδότηση αμιγώς εθνικών πόρων (ΠΔΕ),
- έργα που υλοποιήθηκαν κατά τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους, είτε από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, είτε από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα,

- έργα ή μελέτες που χρηματοδοτούνται από χορηγίες, για την εξεύρεση και στόχευση των οποίων έχει ήδη κινητοποιηθεί αποτελεσματικά το Σωματείο «Διάζωμα».

Οι ομάδες των έργων που συνθέτουν την Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Αναλυτικότερη παρουσίαση των χρηματοδοτήσεων κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο που συμμετέχουν στη σύνθεση της Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Δ.

Από όσα έχουν παρουσιαστεί στο Μέρος Α (Ενότητα Β6) «Παρεμβάσεις προηγούμενων προγραμματικών περιόδων» καθώς και από και την αναλυτική καταγραφή που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Δ, προκύπτει ότι στον Τομέα του Πολιτισμού, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ένα πολυετές πρόγραμμα για τον εκσυγχρονισμό των Αρχαιολογικών Μουσείων Θήβας, Χαιρώνειας, Σχηματαρίου, Δελφών, Υπάτης και Ερέτριας, στα οποία θα προστεθεί το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Χαλκίδας στο τέλος του ΕΣΠΑ. Παράλληλα, αποκαταστάθηκαν ιστορικά κτήρια με μουσειακή χρήση, όπως ενδεικτικά το Ιστορικό Σχολείο Κορυσχάδων, το Λαογραφικό Μουσείο Αμφισσας, το Ιστορικό Μουσείο Αθανασίου

Διάκου, το Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Άμφισσας ενώ συγχρόνως δημιουργήθηκαν νέες υποδομές όπως το Κέντρο Ιστορικής Μνήμης Θερμοπυλών. Σε όλα τα ανωτέρω, θα πρέπει να προστεθούν τα έργα αστικών αναπλάσεων στα ιστορικά κέντρα πόλεων, όπως στην Άμφισσα, το Καρπενήσι, τη Λαμία και τη Λειβαδιά.

Επίσης, έχουν υλοποιηθεί πολυετή προγράμματα προστασίας και ανάδειξης μνημείων και αρχαιολογικών χώρων σε όλη την επικράτεια της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Τα προγράμματα αυτά αφορούν εμβληματικούς χώρους και μνημεία, όπως η Ι.Μ. Οσίου Λουκά, ο Ι.Ν. Παναγίας Σκριπούς στη Βοιωτία, τα μνημεία του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών στη Φωκίδα. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε η ανάδειξη των κάστρων Λαμίας και Υπάτης, αναδείχθηκαν τα μνημεία στην περιοχή της Αγ. Παρασκευής στη Χαλκίδα, συντηρήθηκαν τα αρχαία μνημεία στην πόλη της Ερέτριας, ο αρχαιολογικός χώρος του Παλαμαρίου και το μεσαιωνικό κάστρο με τα μεσαιωνικά μνημεία του στη Σκύρο. Τέλος, αναδείχθηκε ένας σημαντικός αριθμός Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μνημείων, είτε μέσα σε μικρούς οικισμούς είτε στην ύπαιθρο, κυρίως στην Εύβοια και σε ένα μεγάλο ποσοστό στην Ευρυτανία και τη Φωκίδα. Στο πρόγραμμα αυτό προστίθενται παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν για την διαμόρφωση μονοπατιών και πεζοπορικών διαδρομών μαζί με την αποκατάσταση θρησκευτικών μνημείων. Στον τομέα των πολιτιστικών υποδομών, έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικές παρεμβάσεις για την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων καθώς και την αναβάθμιση / δημιουργία νέων κτηριακών υποδομών μουσείων και πολιτιστικών κτηρίων.

Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε, προτείνεται να ενταχθούν μόνο στοχευμένες παρεμβάσεις σε θέσεις, όπου είναι διαπιστωμένη η αναντιστοιχία μεταξύ της αναγνωρισμένης σημασίας τους και της σημερινής τους εικόνας. Επιπλέον, θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μικρής κλίμακας «παραδειγματικά» έργα ανάδειξης και συνδυασμένης προβολής πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στις δράσεις που αναφέρονται στις εξής κατευθύνσεις:

- Καθιέρωση και προβολή της πολιτιστικής – περιβαλλοντικής – τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας.
- Βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας, στοχευμένα στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.
- Ενεργοποίηση – κινητοποίηση και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη λειτουργία της Διαδρομής.

Οι παραπάνω κατευθύνσεις, που για να υλοποιηθούν απαιτούν σχετικά χαμηλή χρηματοδότηση, αποτελούν την ικανή συνθήκη, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πολύ μεγάλες επενδύσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές και τουριστικές υποδομές της Περιφέρειας.

Για τους παραπάνω λόγους, οι προτεινόμενες Παρεμβάσεις (Ομάδες Δράσεων) ιεραρχούνται ως υψηλής αναγκαιότητας, και, παρά τη μικρή χρηματοδοτική τους βαρύτητα, συνθέτουν ένα μίγμα δράσεων με απόλυτη χρηματοδοτική συνέπεια, στο πλαίσιο της προτεινόμενης Στρατηγικής.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Α.1 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Προκειμένου να καθιερωθεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά η ΟΧΕ «Πολιτιστική, Περιβαλλοντική, Τουριστική διαδρομή Στερεάς Ελλάδας» απαιτείται η υλοποίηση μιας σειράς δράσεων, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις διακριτές ενότητες παρεμβάσεων:

1. Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής.
2. Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Περιφέρειας.
3. Μελέτες και Έργα Ανάδειξης Θέσεων της Διαδρομής.
4. Προώθηση της απασχόλησης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.

Οι παραπάνω παρεμβάσεις συνθέτουν την αρχιτεκτονική της ΟΧΕ «Πολιτιστική, Περιβαλλοντική, Τουριστική διαδρομή Στερεάς Ελλάδας».

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής σε συσχέτιση με συγκεκριμένα αναμενόμενα αποτελέσματα.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
Ε.Σ.1	Ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, εθνικοί δρυμοί, μνημεία της φύσης): ενίσχυση των υποδομών και των θεσμών που συνδέονται με το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον (μουσεία, κέντρα ενημέρωσης, εκδηλώσεις / φεστιβάλ εθνικής εμβέλειας, κ.λ.π).	Αύξηση επισκεπτών σε πολιτιστικούς – περιβαλλοντικούς προορισμούς
Ε.Σ.2	Τόνωση και Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας με έμφαση στο τρίπτυχο Τουρισμός – Πολιτισμός – Περιβάλλον.	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του πολιτιστικού – περιβαλλοντικού τουρισμού
Ε.Σ.3	Ενίσχυση της Καινοτομίας ενδεικτικά σε τομείς όπως η αγροδιατροφή, ο εναλλακτικός τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες, με στόχο την ανανέωση προϊόντων και υπηρεσιών.	Διάχυση υπηρεσιών ΤΠΕ στον τομέα του πολιτιστικού – περιβαλλοντικού τουρισμού
Ε.Σ.4	Προώθηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης κατάρτισης - επανακατάρτισης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού.	Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων των απασχολούμενων στον τομέα του πολιτιστικού – περιβαλλοντικού τουρισμού
Ε.Σ.5	Επικοινωνία, Δημοσιότητα και Προβολή της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής.	Αύξηση επισκεπτών σε πολιτιστικούς – περιβαλλοντικούς προορισμούς

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η συσχέτιση των Ειδικών Στόχων της Ο.Χ.Ε με τους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας ανά Επενδυτική Προτεραιότητα.

Α.1.2 ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΟΧΕ ΚΑΙ Ε.Π ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020⁸	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Ε.Σ.1	6.ε.1 Προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των φυσικών πόρων, ιδίως για τουριστικούς σκοπούς
Ε.Σ.2	3.ε.1 Παραγωγική και τεχνολογική ενδυνάμωση των επιχειρήσεων των κλάδων της RIS 3
Ε.Σ.3	2.ε.1 Διεύρυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της ηλεκτρονικής παροχής υπηρεσιών
Ε.Σ.4	8.ν.1 Προσαρμογή των εργαζομένων και των ΜΜΕ στο νέο περιβάλλον
Ε.Σ.5	6.ε.1 Προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των φυσικών πόρων, ιδίως για τουριστικούς σκοπούς

⁸ Συσχετίζονται οι Ειδικοί Στόχοι που τίθενται στην Στρατηγική ΟΧΕ με τους Ειδικούς Στόχους που έχουν υιοθετηθεί στο Ε.Π Στερεάς Ελλάδας 2014-2020 σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας

Δ.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ:	Ε.Σ. 1 Ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος	
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (τίτλος):	Μελέτες και Έργα Ανάδειξης Θέσεων της Διαδρομής	
Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	6.σ Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	
Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	
Β. ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Συνολικά και ανά Δράση)		
ΠΡΑΞΗ:	1.1 «Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών». Η δράση αποσκοπεί σε παρεμβάσεις που αφορούν στην ανανέωση της θεματικής δομής του ΚΙΕΘ, τον εμπλουτισμό και την αναδιαμόρφωση του, την ενίσχυση της προβολής του, καθώς και την αναβάθμιση της παρεχόμενης εμπειρίας προς τους επισκέπτες.	
ΠΡΑΞΗ:	1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας Στο πλαίσιο της ενοποίησης, προβλέπονται κατεξοχήν αστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις: α) διαδρομές πρόσβασης στις αρχαιότητες ή άλλα σημεία ενδιαφέροντος, με ενιαία κατασκευαστικά χαρακτηριστικά –τρόπος και υλικά διάστρωσης- και αισθητική, β) σχετική σήμανση των σημείων ενδιαφέροντος, γ) διασφάλιση και ποδηλατικών διαδρομών, δ) υποδομές εξυπηρέτησης επισκεπτών, ε) μέτρα ασφαλείας, στ') εικαστικές παρεμβάσεις, ζ') φυτεύσεις, η') διαμόρφωση χώρων στάθμευσης, στ) φωτισμός λειτουργίας. Επίσης, προβλέπεται κατάλληλη διαμόρφωση ώστε να είναι ασφαλής η σύνδεση του αρχαιολογικού μουσείου με τον αρχαιολογικό χώρο. Σε αυτή τη φάση έχει ήδη ολοκληρωθεί η μελέτη γενικού σχεδιασμού (masterplan) και έχουν ιεραρχηθεί οι προτεινόμενες κυκλοφοριακές παρεμβάσεις / ρυθμίσεις προκειμένου στο αμέσως επόμενο διάστημα να προσδιοριστεί η δέσμη των άμεσα υλοποιήσιμων μέτρων και να συνταχθεί η μελέτη εφαρμογής.	
ΠΡΑΞΗ:	1.3 Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναψυχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος Το έργο στόχο έχει να αναδείξει περαιτέρω πέντε θέσεις φυσιολατρικού ενδιαφέροντος στο Ν. Καρπενήσι στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος μέσα από κατάλληλες διαμορφώσεις που εξασφαλίζουν την ασφαλή προσβασιμότητα, βελτιώνουν τη στάση και εξασφαλίζουν απρόσκοπτη θέαση. Στις θέσεις: «Κλειδί», «Κιόσκι Διπτόταμα», «Θέας Μικρό Πανταβρέχει» και «Εικόνισμα» προβλέπονται οριοθετήσεις, ήπιες διαμορφώσεις, πλακοστρώσεις κατασκευή καθιστικών και τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων, σύμφωνα με την τεχνική μελέτη της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Καρπενήσιου.	
ΠΡΑΞΗ:	1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής Το έργο αφορά την προμήθεια και τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης και κατεύθυνσης σε συγκεκριμένα σημεία της Πολιτιστικής Διαδρομής. Σημειώνεται ότι έχει ολοκληρωθεί ο δημιουργικός σχεδιασμός για την διαμόρφωση της οπτικής ταυτότητας – του σήματος της Διαδρομής στο πλαίσιο της μελέτης «Σχέδιο Μάρκετινγκ, Ταυτότητα και Δημιουργικό της Πολιτιστικής και Περιβαλλοντικής Διαδρομής της Στερεάς Ελλάδας». Η μελέτη εκπονήθηκε από την εταιρεία «ΤΟΠΟΣΟΦΥ» με χορηγία του Σωματείου Διάζωμα. Παράλληλα, εκπονείται η οριστική μελέτη της σήμανσης, με προμετρηση και προδιαγραφές πινακίδων από την εταιρεία «ΔΡΟΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ Ε.Π.Ε» με χορηγία του Σωματείου Διάζωμα, η οποία προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο προσεχές διάστημα.	
Γ. ΕΚΡΟΕΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Δείκτες εκροών της Παρέμβασης (Συμβολή στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	CO09: Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών.	
Δείκτες αποτελεσμάτων της παρέμβασης (Συμβολή στα αποτελέσματα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης, των Δράσεων	Οι αναφερόμενες δράσεις θα υλοποιηθούν: α) τα αρχαιολογικά έργα/υποέργα δι' αυτεπιστασίας, β) τα τεχνικά έργα/υποέργα με ανάθεση σε τρίτο (εργολαβία – ή/και προμήθεια και εγκατάσταση).	

Ωφελούμενοι:	Κάτοικοι και Επισκέπτες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας			
Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης:	Παρέμβαση	Αιτιολόγηση Συμπληρωματικότητας		
	1. Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής.	Η ανάδειξη συγκεκριμένων θέσεων πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος με τις επιμέρους δράσεις που προβλέπονται (σήμανση, διαδρομές επισκεπτών, κλπ) ενισχύει σημαντικά το δίκτυο της διαδρομής και υποστηρίζει αποτελεσματικότερα τις ενέργειες προβολής και επικοινωνίας της Διαδρομής		
	4. Προώθησης της απασχόλησης στον τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού	Η ανάδειξη συγκεκριμένων θέσεων πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος θα βοηθήσει τους επιχειρηματίες και απασχολούμενους στον τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού να αξιοποιήσουν καλύτερα τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων με απώτερο στόχο την οικονομική τους ανάπτυξη.		
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:	Εκτιμώμενη έναρξη (εξάμηνο/έτος)	Εκτιμώμενη περάτωση (εξάμηνο/έτος)		
	A' 2020	A' 2023		
Συνέργειες της Παρέμβασης με άλλες Πολιτικές (π.χ. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική, Εθνικά Σχέδια κλπ)	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με την Εθνικές Στρατηγικές για τον Πολιτισμό και τον Τουρισμό.			
Συμβατότητα της Παρέμβασης με ΣΟΑΠ, ΓΠΣ,	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με τις κατευθύνσεις Χωρικής Οργάνωσης του εγκεκριμένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Στερεάς Ελλάδας Σύμφωνα με τις γενικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης, οι πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι της περιφέρειας αντιμετωπίζονται ως πόροι έλξης διαφόρων τύπων τουρισμού (πολιτιστικός, ιαματικός, θρησκευτικός, χιονοδρομικός, οικότουρισμός κλπ). Παράλληλα, προωθείται η δικτύωση και η ένταξη των πολιτιστικών πόλων σε πολιτιστικά δίκτυα (υλικά και άυλα), και σε πολιτιστικές διαδρομές «Τοπίου».			
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (Φορείς υλοποίησης) της Παρέμβασης: (ανά Δράση)	1.1 Δήμος Λαμιέων 1.2 Δήμος Ερέτριας 1.3 Τεχνικές Υπηρεσίες Δήμου Καρπενησίου 1.4 Τεχνικές Υπηρεσίες Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας			
ΦΟΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (μετά την υλοποίηση)	Αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων/ Δήμος Καρπενησίου / Τεχνικές Υπηρεσίες Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας/Δήμος Λαμιέων, Δήμος Ερέτριας			
Δ. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ και ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	Δημόσια Δαπάνη (€)		
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / ΕΤΠΑ	856.000		
Άλλα Επιχειρ. Προγράμματα				
Ίδιωτικοί πόροι:				
Ίδιοι Πόροι του Φορέα:				
Σύνολο Προϋπολογισμού Παρέμβασης:		856.000		
1.1. 1.1 «Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών».		290.000		
1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας		290.000		
1.3 Βελτίωση διαδρομών περιήγησης σε περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής αξίας		140.000		
1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής		136.000		
Ε. ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
Εκτίμηση της Ωριμότητας της Παρέμβασης (με βάση τις κρίσιμες Δράσεις στις οποίες αυτή		Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
	Μελέτη σκοπιμότητας		Δ.Α.	
	Θεσμικό πλαίσιο			√

διαρθρώνεται):	Χωροθέτηση			√
	Εγκρίσεις προ κατασκευής		√	
	Άδειες		√	
	Μελέτες κλπ		√	
	Τεύχη Δημοπράτησης		√	
Σχολιασμός Ωριμότητας - Περαιτέρω αναγκαίες Ενέργειες ωρίμανσης	<p>Για την ωρίμανση των πράξεων 1.1 και 1.2 εκπονούνται ήδη μελέτες από τον Δήμο Λαμιέων με χρηματοδότηση του ιδίου για την πράξη 1.1 και με πρωτοβουλία του Σωματείου «Διάζωμα», για την 1.2. οι οποίες χρηματοδοτούνται από χορηγούς. Για την πράξη 1.3, έχει εκπονηθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου Καρπενησίου η τεχνική μελέτη του έργου. Για την πράξη 1.4 έχει ήδη ολοκληρωθεί α) σχετική προμελέτη σχετικά με την ταυτότητα και το σήμα της Διαδρομής και β) η προμελέτη της σήμανσης. Σε αυτή τη φάση εκπονείται η οριστική μελέτη - προμέτρηση και οι τεχνικές προδιαγραφές.</p>			

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ:	Ε.Σ. 2 Τόνωση και Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας με έμφαση στο τρίπτυχο Τουρισμός – Πολιτισμός – Περιβάλλον	
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (τίτλος):	Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Περιφέρειας	
Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ Στερεάς:	3.ε Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	
Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	075 Ανάπτυξη και προβολή των τουριστικών υπηρεσιών στις ΜΜΕ ή για τις ΜΜΕ	
Β. ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Συνολικά και ανά Δράση)		
ΠΡΑΞΗ:	2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Σύμφωνα με τη μελέτη «Οργάνωση της συμμετοχής της τοπικής οικονομίας για την Πολιτιστική και Περιβαλλοντική Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας» προβλέπεται: Πιστοποίηση επιχειρήσεων στην Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή, με Τελικό Δικαιούχο το Φορέα Λειτουργίας της Διαδρομής. Το κόστος της λειτουργία του Τοπικού Συμφώνου και της πιστοποίησης των επιχειρήσεων για τα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας της Διαδρομής θα καλυφθεί από το έργο.	
Γ. ΕΚΡΟΕΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Δείκτες εκροών της Παρέμβασης (Συμβολή στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	CO01: Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	50
Δείκτες αποτελεσμάτων της παρέμβασης (Συμβολή στα αποτελέσματα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	T2208: Αύξηση ΑΠΑ στους τομείς του RIS	
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης, των Δράσεων	Η δράση θα υλοποιηθεί με ίδια μέσα από τον Φορέα Λειτουργίας της Διαδρομής.	
Ωφελούμενοι:	Επιχειρήσεις στον τομέα του Πολιτιστικού / Περιβαλλοντικού Τουρισμού	
Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης:	Παρέμβαση	Αιτιολόγηση Συμπληρωματικότητας
	1.Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής.	Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα ενισχύει σημαντικά το δίκτυο της διαδρομής και υποστηρίζει αποτελεσματικότερα τις ενέργειες προβολής και επικοινωνίας της Διαδρομής
	4. Προώθηση της απασχόλησης στον τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού	Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο δίκτυο της Διαδρομής θα βοηθήσει άμεσα τους επιχειρηματίες και τους απασχολούμενους στον τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού ώστε να αυξήσουν τα εισοδήματά τους.
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:	Εκτιμώμενη έναρξη (εξάμηνο/έτος)	Εκτιμώμενη περάτωση (εξάμηνο/έτος)
	A' 2020	A' 2023
Συνέργειες της Παρέμβασης με άλλες Πολιτικές (π.χ. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική, Εθνικά Σχέδια κλπ)	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης	
Συμβατότητα της Παρέμβασης με ΣΟΑΠ, ΓΠΣ, Επιχειρησιακά Σχέδια Δήμου/μων - Εταίρων		
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (Φορείς υλοποίησης) της Παρέμβασης: (ανά Δράση)	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.).	
ΦΟΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (μετά την υλοποίηση)	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.).	
Δ. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ και ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	Δημόσια Δαπάνη (€)		
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / ΕΤΠΑ	184.000		
Άλλα Επιχειρ. Προγράμματα				
Ίδιωτικοί πόροι:				
Ίδιοι Πόροι του Φορέα:				
Σύνολο Προϋπολογισμού Παρέμβασης:		184.000		
2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας		184.000		
Ε. ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
Εκτίμηση της Ωριμότητας της Παρέμβασης (με βάση τις κρίσιμες Δράσεις στις οποίες αυτή διαρθρώνεται):		Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
	Μελέτη σκοπιμότητας			√
	Θεσμικό πλαίσιο		√	
	Χωροθέτηση			
	Εγκρίσεις προ κατασκευής	Δ.Α.		
	Άδειες	Δ.Α.		
	Μελέτες κλπ			√
	Τεύχη Δημοπράτησης	Δ.Α.		
Σχολιασμός Ωριμότητας - Περαιτέρω αναγκαίες Ενέργειες ωρίμανσης	Έχει ολοκληρωθεί από την εταιρεία «ΤΟΠΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ» με χορηγία του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ» η μελέτη για την οργάνωση της συμμετοχής της τοπικής οικονομίας της Στερεάς Ελλάδας στην Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή, στην οποία περιλαμβάνονται τα εξής: - Εντοπισμός και καταγραφή προϊόντων και υπηρεσιών της Περιφέρειας που δυνητικά μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της Διαδρομής. - Προσδιορισμός Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας, προδιαγραφών και διαδικασιών πιστοποίησης.			

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ:	Ε.Σ. 3 Ενίσχυση της Καινοτομίας ενδεικτικά σε τομείς όπως η αγροδιατροφή, ο εναλλακτικός τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες, με στόχο την ανανέωση προϊόντων και υπηρεσιών.	
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (τίτλος):	Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής	
Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας (κωδ-τίτλος):	2.c Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας	
Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	079 Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού τουρισμού)	
B. ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Συνολικά και ανά Δράση)		
ΠΡΑΞΗ:	3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία Δημιουργία ψηφιακής δημόσιας υποδομής για την προώθηση, οργάνωση και υποστήριξη μιας βιωματικής εξερεύνησης της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής Στερεάς Ελλάδας. Περιλαμβάνονται τα εξής: α) Ψηφιακές ξεναγήσεις επιτόπιες ή/και διαδικτυακές, τόσο για επιλεγμένες θέσεις, όσο και για το σύνολο της Διαδρομής. β) Ψηφιακή Πλατφόρμα Αποθετηρίου που θα φιλοξενεί και θα διαθέτει στους χρήστες και σε άλλες διαδικτυακές εφαρμογές τεκμηριωμένο πολυμεσικό περιεχόμενο για τα σημεία ενδιαφέροντος της Διαδρομής.	
Γ. ΕΚΦΡΟΣ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Δείκτες εκροών της Παρέμβασης (Συμβολή στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	T2205: Αριθμός Φορέων που υποστηρίζονται	1
	T2252: Αριθμός έργων πρόσβασης σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα	1
Δείκτες αποτελεσμάτων της παρέμβασης (Συμβολή στα αποτελέσματα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	T2204: Χρήση Ηλεκτρονικά Διαθέσιμων Δημόσιων υπηρεσιών ΠΣΤΕ	67,00%
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης, των Δράσεων	Περιλαμβάνονται επιμέρους υποέργα: α) Ανάπτυξη συστημάτων και εφαρμογών (ανάθεση σε τρίτο) β) Συλλογή και επεξεργασία τεκμηριωτικού υλικού (αυτεπιστασία) γ) Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού (ανάθεση σε τρίτο)	
Ωφελούμενοι:	Επιχειρήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας Κάτοικοι και Επισκέπτες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	
Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης:	Παρέμβαση	Αιτιολόγηση Συμπληρωματικότητας
	1. Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής.	Η αξιοποίηση ψηφιακών εφαρμογών προβάλλει και ενισχύει σημαντικά το δίκτυο της διαδρομής σε άμεση συνέργεια με τις ενέργειες προβολής και επικοινωνίας της Διαδρομής
	3. Μελέτες και Έργα Ανάδειξης Θέσεων της Διαδρομής	Οι ψηφιακές – διαδικτυακές εφαρμογές θα προβάλλουν το σύνολο των θέσεων ενδιαφέροντος της Διαδρομής, συμβάλλοντας στην αξιοποίησή τους.
	2. Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Περιφέρειας	Το δίκτυο των πιστοποιημένων επιχειρήσεων θα προβληθεί μέσα από τις ψηφιακές εφαρμογές στο διαδίκτυο.
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:	Εκτιμώμενη έναρξη (εξάμηνο/έτος)	Εκτιμώμενη περάτωση (εξάμηνο/έτος)
	A' 2020	A' 2023
Συνέργειες της Παρέμβασης με άλλες Πολιτικές (π.χ. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική, Εθνικά Σχέδια κλπ)	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με την «Εθνική Στρατηγική για την Ψηφιακή Ανάπτυξη - Ψηφιακή Ελλάδα 2021», με την Περιφερειακή Στρατηγική ευφυούς εξειδίκευσης στον τομέα των ΤΠΕ και με Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS 3.	
Συμβατότητα της Παρέμβασης με ΣΟΑΠ, ΓΠΣ, Επιχειρησιακά Σχέ-		

δια Δήμου/μων - Εταίρων			
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (Φορείς υλοποίησης) της Παρέμβασης: (ανά Δράση)	Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας Εφορείες Αρχαιοτήτων Στερεάς Ελλάδας		
ΦΟΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (μετά την υλοποίηση)	Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.)		
Δ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ			
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ και ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ		
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / ΕΤΠΑ		
Άλλα Επιχειρ. Προγράμματα			
Ιδιωτικοί πόροι:			
Ίδιοι Πόροι του Φορέα:			
Σύνολο Προϋπολογισμού Παρέμβασης:			
	220.000		
3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	220.000		
Ε. ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ			
Εκτίμηση της Ωριμότητας της Παρέμβασης (με βάση τις κρίσιμες Δράσεις στις οποίες αυτή διαρθρώνεται):	Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
	Μελέτη σκοπιμότητας		√
	Θεσμικό πλαίσιο		√
	Χωροθέτηση	Δ.Α.	
	Εγκρίσεις προ κατασκευής	Δ.Α.	
	Άδειες	Δ.Α.	
	Μελέτες κλπ		√
Τεύχη Δημοπράτησης	√		
Σχολιασμός Ωριμότητας - Περαιτέρω αναγκαίες Ενέργειες ωρίμανσης	Με χορηγία του Σωματίου «ΔΙΑΖΩΜΑ» έχει αναπτυχθεί και λειτουργεί πιλοτικά ιστοσελίδα της Διαδρομής. Για την υλοποίηση της Παρέμβασης θα απαιτηθεί να εκπονηθεί μικρής κλίμακας μελέτη εφαρμογής η οποία θα αφορά την επιλογή του συνόλου των σημείων ενδιαφέροντος και εξυπηρέτησης και τον ακριβή αριθμό του περιεχομένου που θα αναπτυχθεί ανά σημείο.		

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ:	Ε.Σ. 4 Προώθηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης κατάρτισης - επανακατάρτισης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού	
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (τίτλος):	Προώθηση της απασχόλησης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού	
Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	8.ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	
Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	104 Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	
Β. ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Συνολικά και ανά Δράση)		
ΠΡΑΞΗ:	<p>4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας</p> <p>Η δράση αφορά στην κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας, όπως ο τομέας της Βιομηχανίας της Εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός δημιουργική βιομηχανία). Η δράση αφορά σε σχέδια τα οποία θα καταρτίσουν και θα υποβάλλουν για χρηματοδότηση θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι, σύνδεσμοι επιχειρήσεων, κλαδικό φορέας, κ.α, τα οποία κατά προτεραιότητα θα αφορούν τους στρατηγικούς τομείς της RIS με σκοπό την Κατάρτιση και Πιστοποίηση Γνώσεων και Δεξιοτήτων Εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα (εκτός των αυτοαπασχολούμενων) και την ανάπτυξη ποιοτικών και καινοτόμων υπηρεσιών στον τουρισμό και πολιτισμό.</p> <p>4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ</p>	
ΠΡΑΞΗ:	<p>4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα</p> <p>Η δράση αφορά ένα σύνολο ενεργειών που έχουν σαν στόχο την επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού που απασχολείται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών τουρισμού και πολιτισμού στην Περιφέρεια. Ενδεικτικά, τα προγράμματα θα αποτελούνται από οκτώ (8) θεματικές ενότητες, 20 εκπαιδευτών και θα ολοκληρώνονται σε 120 ώρες εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Τα προγράμματα θα πρέπει να συνδυάζονται με διαδραστικές μεθόδους μάθησης ώστε να δίδονται ευκαιρίες ανταλλαγών και δικτύωσης τόσο μεταξύ των οργανισμών που συμμετέχουν στη δράση όσο και με μια ευρεία ομάδα ομιλητών και εκπαιδευομένων.</p>	
Γ. ΕΚΡΟΕΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Δείκτες εκροών της Παρέμβασης (Συμβολή στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	CO05: Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	600
Δείκτες αποτελεσμάτων της παρέμβασης (Συμβολή στα αποτελέσματα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	CR07: Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	300
	11305: Αριθμός Επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα χρόνο μετά τη λήξη της παρέμβασης	60
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης, των Δράσεων	Μετά από συνεργασία της Περιφέρειας με την ΕΥΔ του ΕΠ Στερεάς Ελλάδας, θα επιλεγούν οι Τελικοί Δικαιούχοι, οι οποίοι στη συνέχεια θα υλοποιήσουν τις δράσεις σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.	
Ωφελούμενοι:	Οι επιχειρήσεις του πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και τουριστικού τομέα καθώς και οι απασχολούμενοι / αυτοαπασχολούμενοι στους τομείς αυτούς.	
Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης:	Παρέμβαση	Αιτιολόγηση Συμπληρωματικότητας
	2. Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Περιφέρειας	Η βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των απασχολούμενων στον τομέα του πολιτιστικού – περιβαλλοντικού τουρισμού θα ενισχύσουν άμεσα τη λειτουργία της Διαδρομής και την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων του τομέα.

Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:	Εκτιμώμενη έναρξη (εξάμηνο/έτος)	Εκτιμώμενη περάτωση (εξάμηνο/έτος)		
	Α΄ 2020	Α΄ 2023		
Συνέργειες της Παρέμβασης με άλλες Πολιτικές (π.χ. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική, Εθνικά Σχέδια κλπ)	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με την Εθνική Πολιτική για την Απασχόληση και τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS 3.			
Συμβατότητα της Παρέμβασης με ΣΟΑΠ, ΓΠΣ, Επιχειρησιακά Σχέδια Δήμου/μων - Εταίρων				
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (Φορείς υλοποίησης) της Παρέμβασης: (ανά Δράση)	4.1 Θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι, σύνδεσμοι επιχειρήσεων, κλαδικοί φορείς, Επιστημονικοί, επαγγελματικοί φορείς ΝΠΔΔ, ΝΠΔΔ εκπροσώπησης Επιμελητηρίων ή Συνδέσμων Επιχειρήσεων, Ομοσπονδίες Εργαζομένων που νομιμοποιούνται να υπογράψουν Κλαδικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας 4.1.1 Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας 4.2 ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, Κοινωνία των Πολιτών και Διεθνείς Οργανισμοί			
ΦΟΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (μετά την υλοποίηση)				
Δ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ και ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ		Δημόσια Δαπάνη (€)	
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / ΕΚΤ		1.000.000	
Άλλα Επιχειρ. Προγράμματα				
Ίδιωτικοί πόροι:				
Ίδιοι Πόροι του Φορέα:				
Σύνολο Προϋπολογισμού Παρέμβασης:			1.000.000	
4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας			500.000	
4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ			300.000	
4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα			200.000	
Ε. ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
Εκτίμηση της Ωριμότητας της Παρέμβασης (με βάση τις κρίσιμες Δράσεις στις οποίες αυτή διαρθρώνεται):		Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
	Μελέτη σκοπιμότητας		√	
	Θεσμικό πλαίσιο			√
	Χωροθέτηση		Δ.Α.	
	Εγκρίσεις προ κατασκευής		Δ.Α.	
	Άδειες		Δ.Α.	
	Μελέτες κλπ		Δ.Α.	
	Τεύχη Δημοπράτησης	√		
Σχολιασμός Ωριμότητας - Περαιτέρω αναγκαίες Ενέργειες ωρίμανσης	Προκειμένου να εξειδικευτούν οι προβλεπόμενες δράσεις, προτείνεται η ανάθεση εμπειρογνομosύνης από την ΕΥΔ ΕΠ Στερεάς Ελλάδας σε κατάλληλη συμβουλευτική.			

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ:	Ε.Σ. 5 Επικοινωνία, Δημοσιότητα και Προβολή της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (τίτλος):	Ενέργειες Προώθησης και Επικοινωνίας της Διαδρομής	
Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ Στερεάς	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	
Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	
Β. ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Συνολικά και ανά Δράση)		
ΠΡΑΞΗ:	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής. Περιλαμβάνονται τα εξής: - Εφαρμογή του υφιστάμενου marketing plan και προβολή της Διαδρομής καθ' όλη την προγραμματική περίοδο. - Κατάρτιση και εφαρμογή προγράμματος μέσω (media plan) με έμφαση στο Διαδίκτυο. Ειδικότερα, προβλέπονται: - Οργάνωση συνέντευξης τύπου για τουριστικούς και πολιτιστικούς συντάκτες και εναρκτήριου γεγονότος της Διαδρομής (Launching event). - Ταξίδια εξοικείωσης (famtrips) τουριστικών συντακτών, στελεχών εξειδικευμένων tour operators και bloggers. - Στοχευμένο marketing του εγχειρήματος σε εταιρείες κρουαζιέρας, εξειδικευμένους Τ.Ος, αεροδρόμια, κλπ., σε συνεργασία με Γραφεία Εξωτερικού ΕΟΤ. - Σχεδιασμός και Προμήθεια αναμνηστικών/συλλεκτικών δώρων σχετικών με τη Διαδρομή. - Σχεδιασμός και εκτύπωση εντύπων (φυλλάδια, αφίσες). - Αξιοποίηση κοινωνικών δικτύων. - Οργανωμένη αξιοποίηση των πολιτιστικών φορέων της περιοχής και των εκδηλώσεων, που ήδη πραγματοποιούνται, και σύνδεσή τους με τη Διαδρομή.	
Γ. ΕΚΡΟΕΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Δείκτες εκροών της Παρέμβασης (Συμβολή στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	Αριθμός Εκδηλώσεων Προώθησης και Προβολής	3
	Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας	5
Δείκτες αποτελεσμάτων της παρέμβασης (Συμβολή στα αποτελέσματα του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014-2020)	Δείκτης	Τιμή στόχος 2023
	T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	490.500
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		
Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης, των Δράσεων	Η Πράξη θα υλοποιηθεί, σύμφωνα με τη μελέτη «Σχέδιο Μάρκετινγκ, Ταυτότητα και Δημιουργικό της Πολιτιστικής και Περιβαλλοντικής Διαδρομής της Στερεάς Ελλάδας»: - Με ίδια μέσα από τον φορέα λειτουργίας της Διαδρομής - Με ανάθεση σε τρίτους (τμήματα της Πράξης)	
Ωφελοόμενοι:	Άμεσα Ωφελοόμενοι: Οι επισκέπτες της Πολιτιστικής, Περιβαλλοντικής, Τουριστικής Διαδρομής καθώς και οι επιχειρήσεις του πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και τουριστικού τομέα. Έμμεσα Ωφελοόμενοι: Ο Γενικός πληθυσμός της Περιφέρειας μέσω της οικονομικής ανάπτυξης που επιφέρει η αύξηση επισκεπτών.	
Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου Δράσης:	Παρέμβαση	Αιτιολόγηση Συμπληρωματικότητας
	2. Δράσεις Κινητοποίησης των Παραγωγικών Δυνάμεων της Περιφέρειας	Η παρέμβαση είναι συμπληρωματική με όλες τις άλλες παρεμβάσεις της Ο.Χ.Ε., καθώς προβάλλει τη Διαδρομή στο σύνολο της και υποστηρίζει το σύνολο των επιμέρους Πράξεων.
	3. Μελέτες και Έργα Ανάδειξης των θέσεων της Διαδρομής	
	4. Προώθηση της απασχόλησης στον τομέα του Πολιτιστικού - Περιβαλλοντικού Τουρισμού	
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:	Εκτιμώμενη έναρξη (εξάμηνο/έτος)	Εκτιμώμενη περάτωση (εξάμηνο/έτος)
	Α' 2019	Β' 2023
Συνέργειες της Παρέμβασης με άλλες Πολιτικές (π.χ. Στρατηγική	Η Παρέμβαση είναι συμβατή με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS 3.	

Έξυπνης Εξειδίκευσης, Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική, Εθνικά Σχέδια κλπ)				
Συμβατότητα της Παρέμβασης με ΣΟΑΠ, ΓΠΣ, Επιχειρησιακά Σχέδια Δήμων/μων - Εταίρων				
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (Φορείς υλοποίησης) της Παρέμβασης: (ανά Δράση)	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.).			
ΦΟΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (μετά την υλοποίηση)	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.).			
Δ. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ και ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ			
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας:	ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / ΕΤΠΑ			
Άλλα Επιχειρ. Προγράμματα				
Ιδιωτικοί πόροι:				
Ίδιοι Πόροι του Φορέα:				
Σύνολο Προϋπολογισμού Παρέμβασης:				
	240.000			
5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	240.000			
Ε. ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				
Εκτίμηση της Ωριμότητας της Παρέμβασης (με βάση τις κρίσιμες Δράσεις στις οποίες αυτή διαρθρώνεται):		Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
	Μελέτη σκοπιμότητας			√
	Θεσμικό πλαίσιο		Δ.Α	
	Χωροθέτηση		Δ.Α	
	Εγκρίσεις προ κατασκευής		Δ.Α	
	Άδειες		Δ.Α	
	Μελέτες κλπ			√
	Τεύχη Δημοπράτησης		Δ.Α.	
Σχολιασμός Ωριμότητας - Περαιτέρω αναγκαίες Ενέργειες ωρίμανσης	Έχει ολοκληρωθεί η μελέτη «Σχέδιο Μάρκετινγκ, Ταυτότητα και Δημιουργικό της Πολιτιστικής και Περιβαλλοντικής Διαδρομής της Στερεάς Ελλάδας», που εκπονήθηκε από την εταιρεία «ΤΟΠΟΣΟΡΗΥ» με χορηγία του Σωματείου Διάζωμα.			

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ				
Ειδικός Στόχος ΟΧΕ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Δράση		Δυνητικοί Δικαιούχοι
		Τίτλος	Κωδικός κατηγορίας παρέμβασης	
Ε.Σ. 1	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	1.1 «Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών».	094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	1.3 Δήμος Λαμιέων 1.2. Δήμος Ερέτριας Τεχνικές 1.3. Υπηρεσίες Δήμου Καρπενησίου 1.4 Τεχνικές Υπηρεσίες Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
		1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας		
		1.3 Βελτίωση διαδρομών περιήγησης σε περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής αξίας		
		1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής		
Ε.Σ. 2	3.ε Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	075 Ανάπτυξη και προβολή των τουριστικών υπηρεσιών στις ΜΜΕ ή για τις ΜΜΕ	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.)
Ε.Σ. 3	2.ε Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας	3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	079 Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού τουρισμού)	Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
Ε.Σ. 4	8.ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας 4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ	104 Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	4.1 Θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι, σύνδεσμοι επιχειρήσεων, κλαδικό φορέας, Επιστημονικοί, επαγγελματικοί φορέας ΝΠΔΔ, ΝΠΔΔ εκπροσώπησης Επιμελητηρίων ή Συνδέσμων Επιχειρήσεων, Ομοσπονδίες Εργαζομένων που νομιμοποιούνται να υπογράψουν Κλαδικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας

		4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα		4.1.1 Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας 4.2 ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, Κοινωνία των Πολιτών και Διεθνείς Οργανισμοί
Ε.Σ. 5	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής (Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.)
Κείμενο σχολιασμού - επεξήγησης				

Συγκεντρωτικός Πίνακας Υλοποίησης – χρονοδιάγραμμα δράσεων ⁹				
A/A	Τίτλος Δράσης	Έναρξη	Λήξη	Διάρκεια (μήνες)
1.1	Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών	1/4/2020	30/3/2023	36
1.2	Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας	1/4/2020	30/3/2023	36
1.3	Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναμνηχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος	1/4/2020	30/3/2022	24
1.4	Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	1/4/2020	30/3/2021	12
2.1	Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	1/4/2020	30/3/2023	36
3.1	Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	1/4/2020	30/3/2023	36
4.1	Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας	1/4/2020	30/3/2023	36
4.1.1	Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ			
4.2	Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα	1/4/2020	30/3/2023	36
5.1	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	1/4/2020	30/6/2023	39

⁹ Το προτεινόμενο Χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να απεικονίζει όλες τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ που χρηματοδοτούνται από το ΕΠ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020

Δ.3 ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΕΚΡΟΩΝ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ						
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ (Α/Α)	ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ¹⁰		ΕΚΡΟΗ ¹¹		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ³	
	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΤΙΜΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΤΙΜΗ
Ε.Σ.1	1.1 Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών».	290.000	CO09: Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών.		T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	
Ε.Σ.1	1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας	290.000	CO09: Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών.		T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	
Ε.Σ.1	1.3 Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναγνώρισης στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος	140.000	CO09: Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών.		T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	
Ε.Σ.1	1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	136.000	CO09: Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών.		T2216: Διανυκτερεύσεις τουριστών	
Ε.Σ.2	2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	184.000	CO01: Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν υποστήριξη	50	T2208: Αύξηση ΑΠΑ στους τομείς του RIS 3	
Ε.Σ.3	3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	220.000	T2205: Αριθμός Φορέων που υποστηρίζονται	1		
			T2252: Αριθμός έργων πρόσβασης σε πληροφορίες του δημοσίου τομέα	1	T2204: Χρήση Ηλεκτρονικά διαθέσιμων δημόσιων	67%

¹⁰ Οι προτεινόμενες Παρεμβάσεις αφορούν σε μία ή περισσότερες πράξεις που είναι σκόπιμο να παρουσιάσουν υψηλό βαθμό ωριμότητας

¹¹ Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος των ενδεικτικών παρεμβάσεων, συσχετίζονται άμεσα και αποτυπώνουν τους ειδικούς στόχους που εξυπηρετούν και τα αντίστοιχα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και πρέπει να εξυπηρετούν τους ειδικούς στόχους των επενδυτικών προτεραιοτήτων του ΕΠ Στερεά Ελλάδα 2014-2020.

					υπηρεσιών ΠΣΤΕ	
Ε.Σ.4	4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας	500.000	CO05: Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	600	CR07: Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	300
	4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ	300.000				60
	4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα	200.000				
Ε.Σ.5	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	240.000	Αριθμός Εκδηλώσεων Προώθησης και Προβολής	3	Βλ. Ε.Σ. 1 ανωτέρω	
			Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας	5		

Δ.4 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ /ΔΡΑΣΕΩΝ

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ Ο.Χ.Ε. ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ							
Ε.Σ.	ΚΩΔ. ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ				
			Αναπτυξιακές	Πολιτιστικές	Περιβαλλοντικές	Οικονομικές	Κοινωνικές
Ε.Σ.1	1.1	Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης «Θερμοπυλών».	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ
Ε.Σ.1	1.2	Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ
Ε.Σ.1	1.3	Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναψυχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΑΣΘΕΝΗΣ
Ε.Σ.1	1.4	Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΑΣΘΕΝΗΣ
Ε.Σ.2	2.1	Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΑΣΘΕΝΗΣ
Ε.Σ.3	3.1	Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΑΣΘΕΝΗΣ
Ε.Σ.4	4.1 4.1.1	Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ	ΜΕΣΗ	ΑΣΘΕΝΗΣ	ΑΣΘΕΝΗΣ	ΜΕΣΗ	ΙΣΧΥΡΗ
Ε.Σ.4	4.2	Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΙΣΧΥΡΗ
Ε.Σ.5	5.1	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΙΣΧΥΡΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ

Δ.5 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΚΩΔ/ ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΜΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.	ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
1.1 Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών.	1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής 3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	- Πράξεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6c που έχουν ολοκληρωθεί με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους (Βλ. σχετική ενότητα Β.6 Μέρους Α). - Έργα στους τομείς Πολιτισμού, Τουρισμού και Περιβάλλοντος που υλοποιούνται στη τρέχουσα προγραμματική περίοδο (Βλ. παράρτημα Δ για την αναλυτική παρουσίαση ανά πηγή χρηματοδότησης).
1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	
1.3 Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναψυχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος		
1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία 5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	
2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας 4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ 4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα	Η Δράση «Ενίσχυση Μεσαίων Επιχειρήσεων για την Αναβάθμιση και τον Εκσυγχρονισμό τους» του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014 - 2020 προϋπολογισμού 14 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό με τις δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας που χρηματοδοτούνται από το σχετικό τομεακό πρόγραμμα (ΕΠΑνΕΚ) με έμφαση στους τομείς της RIS 3 .
3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	1.1 Βελτιωτικές παρεμβάσεις ήπιας ανάπλασης – ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Θερμοπυλών 1.2 Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας 1.3 Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναψυχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος	- Πράξεις του τομέα του Πολιτισμού που υλοποιήθηκαν στο Ε.Π Ψηφιακή Σύγκλιση 2007 -2013.
4.1 Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας 4.1.1 Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ	2.1 Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	- Πράξεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας 8ν που υλοποιούνται από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014 -2020.
4.2 Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building)		

στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα		
5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	1.4 Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής 3.1 Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	Η Πράξη «Αξιοποίηση πολιτιστικού / φυσικού αποθέματος για την τουριστική προβολή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας», που υλοποιείται από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2014 -2020 καθώς και επιμέρους δράσεις δημοσιότητας και προβολής από το ΠΔΕ της Περιφέρειας.

Δ.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Α/ Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΜΕΓΕΘΟΣ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΒΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
1.	ΑΣΤΟΧΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επιπτώσεις συνολικά στο κόστος, στο χρονοδιάγραμμα και στο φυσικό αντικείμενο των πράξεων της ΟΧΕ.	ΕΞΑΛΕΙΨΗ: Η διαδικασία διαβούλευσης που προηγήθηκε έχει εξασφαλίσει την ομόφωνη αποδοχή όλων των εμπλεκόμενων στους στόχους της Στρατηγικής, καθώς και στην εξειδίκευσή της σε συγκεκριμένες πράξεις. Επίσης, το σύστημα διακυβέρνησης είναι σαφώς προσδιορισμένο και απλό. Τα όποια προβλήματα θα αντιμετωπίζονται εν τω γεννάσθαι από το Φορέα Λειτουργίας της Διαδρομής.
2.	ΜΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕ ΠΣΤΕ	ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επιπτώσεις συνολικά στο κόστος, στο χρονοδιάγραμμα και στο φυσικό αντικείμενο των πράξεων της ΟΧΕ.	ΕΞΑΛΕΙΨΗ: Δαπάνες μη επιλέξιμες ή συναρτώμενες με χρονοβόρες διαδικασίες (π.χ. δαπάνες μελετών) χρηματοδοτούνται από ιδιωτικές χορηγίες.
3.	ΜΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επίπτωση στις Πράξεις 1.1, 1.2.	ΕΞΑΛΕΙΨΗ: Έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ προκαταρκτικές μελέτες. Έως την 30/6/2019 θα εγκριθούν όλες οι απαιτούμενες μελέτες για την υλοποίηση των Πράξεων.
4.	ΜΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επίπτωση στην Πράξη 1.2	ΕΞΑΛΕΙΨΗ: Έως την 30/6/2019 θα εγκριθούν όλες οι απαιτούμενες μελέτες για την υλοποίηση της Πράξης.
5.	ΜΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ, ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επίπτωση στην Πράξη 2.1	ΜΕΙΩΣΗ: Κατά τη φάση εκπόνησης της ειδικής μελέτης διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν επιχειρήσεις πρόθυμες να συμμετάσχουν, οι οποίες και θα αποτελέσουν τον πρώτο πυρήνα του cluster επιχειρήσεων της Διαδρομής. Ο Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής θα αναλάβει δράσεις ενημέρωσης και συντονισμού, ώστε να ευαισθητοποιηθούν και να κινητοποιηθούν οι επιχειρηματίες της Περιφέρειας.
6.	ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επιπτώσεις συνολικά στο κόστος, στο χρονοδιάγραμμα και στο φυσικό αντικείμενο των πράξεων της ΟΧΕ.	ΜΕΙΩΣΗ: Η διαδικασία διαβούλευσης που έχει προηγηθεί δείχνει ότι τόσο οι επαγγελματίες, όσο και οι θεσμικοί φορείς της Περιφέρειας συμφωνούν με τη Στρατηγική της ΟΧΕ. Η συναίνεση θα διαφυλαχθεί μέσω της on-going διαβούλευσης και ενημέρωσης, που θα υποστηριχθεί από το Φορέα Στρατηγικής.
7.	ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	Επιπτώσεις συνολικά στο κόστος, στο χρονοδιάγραμμα και στο φυσικό αντικείμενο των πράξεων της ΟΧΕ.	ΕΞΑΛΕΙΨΗ: Εν γένει δεν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος υπέρβασης προϋπολογισμού, λόγω της ωριμότητας της Στρατηγικής, αλλά και λόγω του μικρού μεγέθους των επιμέρους πράξεων. Σε περίπτωση που απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι, θα εξασφαλιστούν από ιδιωτικές χορηγίες.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ε.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ								
Ειδι- κός Στόχος ΟΧΕ	Δράση				Πηγή Χρηματοδότησης			
	α/α	Τίτλος	Κωδικός Κατηγορίας παρέμβασης ¹²	Εκτιμώμενο κόστος	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Επενδυτική Προτεραιότητα	ΕΛΕΤ	Άλλη Πηγή
Ε.Σ.1	1.1	Αναβάθμιση κι εμπλουτισμός περιεχομένου του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών».	094	290.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	
Ε.Σ.1	1.2	Βελτίωση πρόσβασης και δημιουργία διαδρομών περιήγησης στον αρχαιολογικό χώρο Ερέτριας	094	290.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	
Ε.Σ.1	1.3	Διαμόρφωση θέσεων θέας και αναψυχής στη διαδρομή Καρπενήσι - Προυσός - Τόρνος	094	140.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	
Ε.Σ.1	1.4	Ενιαία Σήμανση της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	094	136.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	6.ε Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	
Ε.Σ.2	2.1	Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας	075	184.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	3.ε Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	ΕΤΠΑ	
Ε.Σ.3	3.1	Ψηφιακές εφαρμογές στα μνημεία	079	220.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	2.ε Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακμβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της	ΕΤΠΑ	

¹² Οι κωδικοί κατηγορίας παρέμβασης καταγράφονται στο Παράρτημα ΙΙΙ, για τους Άξονες Προτεραιότητας που έχουν επιλεγεί για την χρηματοδότηση Στρατηγικών ΟΧΕ, από το ΕΠ Κρήτης 2014 – 2020.

						ηλεκτρονικής υγείας		
Ε.Σ.4	4.1	Κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων του Ιδιωτικού Τομέα της Οικονομίας κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς που έχει αναδείξει η RIS της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας	104	500.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	8.ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	ΕΚΤ	
	4.1.1	Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου του πολιτισμού και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης / Ανάδειξης Βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους Τομείς της ΠΣΕΕ		300.000				
Ε.Σ.4	4.2	Δημιουργία Ικανοτήτων (Capacity Building) στα στελέχη πεδίου που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού και πολιτισμού σε τοπική κλίμακα	104	200.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	8.ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	ΕΚΤ	
Ε.Σ.5	5.1	5.1 Δράσεις δημοσιότητας / marketing της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής	094	240.000	ΕΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2041 - 2020	6.σ Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	
Κείμενο σχολιασμού - επεξήγησης								

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΣΤ.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Προκειμένου να διαμορφωθεί και να υλοποιηθεί αποτελεσματικά η Πολιτιστική – Περιβαλλοντική Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας, απαιτείται να συνεργαστούν πολλοί και πολύ διαφορετικοί φορείς, προερχόμενοι τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Η συνεργασία όλων αυτών των φορέων αποτελεί και τον πυρήνα της καινοτομικής προσέγγισης που χαρακτηρίζει τη δημιουργία και τη λειτουργία της Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής. Αποτελεί μια ουσιαστική πρόκληση για το μέλλον που πρέπει να κατακτηθεί.

Ειδικότερα, αναφέρονται οι εξής φορείς:

- Η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, η οποία αναλαμβάνει θεμελιώδη στρατηγικό και συντονιστικό ρόλο στο εγχείρημα ως Φορέας Στρατηγικής.
- Η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας, η οποία έχει την ευθύνη για τη διαχείριση του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.
- Τα αρμόδια Τομεακά Υπουργεία, δηλαδή το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα οποία αποτελούν βασικούς παράγοντες στη διαμόρφωση του πλαισίου διακυβέρνησης της Ο.Χ.Ε.
- Οι Δήμοι.
- Άλλοι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, που έχουν ρόλο και αρμοδιότητα σε επιμέρους έργα, που θα εξειδικευθούν στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Διαδρομής. Για παράδειγμα ιδιαίτερο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος), το Υπουργείο Τουρισμού (προδιαγραφές επιχειρήσεων, προβολή της διαδρομής, κλπ), το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (μεγάλοι οδικοί άξονες, λιμάνια, αεροδρόμια), και άλλοι.
- Επαγγελματικές οργανώσεις, όπως είναι το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο, ή ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων.
- Οι επαγγελματίες της Περιφέρειας με τους υπερτοπικούς συνεργάτες τους.
- Η Κοινωνία των Πολιτών. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί και ο ιδιαίτερο ρόλος του Σωματείου «Διάζωμα», το οποίο, απαλλαγμένο από τους διαχειριστικούς περιορισμούς του δημοσίου μπορεί με πολλούς τρόπους να υποστηρίξει την Πολιτιστική – Περιβαλλοντική Διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας.

ΣΤ.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Φορέας Στρατηγικής

Φορέας Στρατηγικής θα είναι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, η οποία έχει την ευθύνη για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής, χωρίς να αναλαμβάνει καθήκοντα ενδιάμεσου φορέα. Έχει τη γενικότερη ευθύνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής, και επικαιροποίηση καθώς και για τη γενικότερη διακυβέρνηση της Στρατηγικής.

Στο παραπάνω πλαίσιο, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας θα διαβουλεύεται με του φορείς που αναφέρονται στην προηγούμενη ενότητα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση της Στρατηγικής.

Φορέας Διαχείρισης των Συγχρηματοδοτούμενων Δράσεων

Φορέας Διαχείρισης θα είναι η ΕΥΔ του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας. Θα είναι αρμόδια για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής της Στρατηγικής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης «Πολιτιστική - Περιβαλλοντική Διαδρομή Στερεάς Ελλάδας». Ειδικότερα, έχει την ευθύνη για :

- Την έκδοση πρόσκλησης για την υποβολή της Ο.Χ.Ε.
- Την αξιολόγηση και έγκριση της Ο.Χ.Ε.
- Την έκδοση πρόσκλησης για την υποβολή των έργων που περιλαμβάνονται στην Ο.Χ.Ε.
- Την αξιολόγηση και ένταξη των έργων της Ο.Χ.Ε.
- Την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων της ΟΧΕ.
- Την επικοινωνία και συνεργασία με τους τελικούς δικαιούχων των πράξεων της Ο.Χ.Ε.
- Τη διενέργεια ελέγχων καθώς και κάθε άλλη ενέργεια στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της έως την ολοκλήρωσή τους και το διοικητικό / διαχειριστικό κλείσιμο.

Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής

Η αποτελεσματική λειτουργία και η συνεχής και συστηματική συντήρηση της Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής, ως θεματικού τουριστικού προϊόντος, απαιτεί τη θεσμοθέτηση και τη ενεργοποίηση του κατάλληλου Φορέα Λειτουργίας. Ο Φορέας Λειτουργίας θα εποπτεύεται από το Φορέα Στρατηγικής, δηλαδή από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής θα είναι η Αναπτυξιακή Εταιρεία Ευβοίας Α.Ε., που θα έχει τις εξής κύριες αρμοδιότητες:

α) *Αρμοδιότητες παρακολούθησης και συντονισμού*

Ο Φορέας Λειτουργίας θα έχει διαρκώς πλήρη και τεκμηριωμένη εικόνα για τη λειτουργία και τα προβλήματα της διαδρομής. Στο πλαίσιο αυτό:

- Θα παρακολουθεί και θα παρακινεί τους φορείς διαχείρισης και λειτουργίας των επιμέρους υποδομών, ώστε να τηρούνται από όλους τα συμφωνηθέντα για τη διασφάλιση υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών (π.χ. ωράρια λειτουργίας, κοινές σημάνσεις, κλπ).
- Θα συντονίζει τους φορείς διαχείρισης και λειτουργίας των επιμέρους υποδομών, ώστε να ιεραρχούν σωστά τις δράσεις τους και να προτάσσουν τα αιτήματα των μελών της Διαδρομής. Για παράδειγμα, ο Φορέας Λειτουργίας της πολιτιστικής διαδρομής θα μπορεί να μεταφέρει αιτήματα μιας Εφορείας Αρχαιοτήτων σε ένα Δήμο σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης του τοπικού οδικού δικτύου ή για τη δημιουργία χώρου στάθμευσης.
- Θα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων και την αξιοποίηση ευκαιριών, όπως είναι η προώθηση στοχευμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, η διάμρφωση δράσεων ανταλλαγής εμπειριών και μεταφοράς τεχνογνωσίας σε θέματα Διαδρομών και Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού, η δικτύωση της διαδρομής σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, κ.ά.

β) *Αρμοδιότητες κινητοποίησης παραγωγικών κλάδων*

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της πολιτιστικής διαδρομής είναι αυτή να υποστηριχθεί από τις παραγωγικές δυνάμεις της Περιφέρειας. Πρέπει να υπάρξει κινητοποίηση, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των δυνάμεων αυτών στο δίκτυο της Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής. Στο πλαίσιο αυτό, η Διαδρομή πρέπει να κινητοποιήσει:

- επιχειρήσεις που έχουν άμεση¹³ ή και έμμεση¹⁴ σχέση με την τουριστική αγορά στα οικιστικά σύνολα που διατάσσονται κατά μήκος της διαδρομής, ώστε αυτές να καταστούν αρωγοί της διαδρομής, με άμεσα οφέλη στον κύκλο εργασιών τους,
- επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή και τη διάθεση αναμνηστικών προϊόντων της Διαδρομής (έντυπα και αντικείμενα),
- παραγωγούς αγροτικών προϊόντων, με σκοπό την πιστοποίηση των προϊόντων τους σε σχέση με τη Διαδρομή.

Παράλληλα πρέπει να κινητοποιηθούν:

¹³ Π.χ. καταλύματα, εστίαση, ξεναγοί, τουριστικά γραφεία, αναψυχή, καταστήματα τουριστικών προϊόντων, μαρίνες, χιονοδρομικά κέντρα, ιαματικά, κλπ.

¹⁴ Π.χ. ΚΤΕΛ, ταξί, κινητή τηλεφωνία, φαρμακεία, πάροχοι αυτοκινητόδρομων, Οργανισμοί Λιμένων, κλπ.

- τα Περιφερειακά μέσα μαζικής επικοινωνίας για την προβολή της διαδρομής εν γένει (χορηγοί επικοινωνίας) αλλά και για τη διαφήμιση των προαναφερθεισών επιχειρήσεων,
- μεγάλες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, οι οποίες θα υιοθετήσουν και θα ενισχύσουν την πολιτιστική διαδρομή, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης¹⁵.

Ο φορέας λειτουργίας, σε συνεργασία με την ομάδα των επιχειρήσεων που θα δραστηριοποιηθεί σε πρώτη φάση, θα διαμορφώσει το καταστατικό του **Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας** και θα καταρτίσει τυπική σύμβαση (ως υπόδειγμα σύμβασης) για τη σύνδεση των επιχειρήσεων με τη Διαδρομή.

γ) *Αρμοδιότητες υλοποίησης δράσεων*

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, θα μπορεί να αναλαμβάνει ο ίδιος την υλοποίηση έργων, εφόσον αυτό έχει συμφωνηθεί.

Φορείς Υλοποίησης Πράξεων

Τελικοί Δικαιούχοι των Πράξεων της Ο.Χ.Ε. είναι όσοι αναφέρονται ανωτέρω (Πίνακας Δυνητικών Δικαιούχων) με τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στο Κανονιστικό Πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

¹⁵ Σύμφωνα με τον ορισμό που αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001), «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη είναι η έννοια σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς αντιλαμβάνονται ότι η υπεύθυνη συμπεριφορά οδηγεί στην αειφόρο επιχειρηματική επιτυχία» (Πηγή: *Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη*).

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ: ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Ζ.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Σε αρχικό στάδιο, η ευκαιρία για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας να αναπτύξει τον τομέα του Τουρισμού αξιοποιώντας τους πλούσιους πολιτιστικούς και φυσικούς της πόρους μέσω μιας Διαδρομής, αναγνωρίστηκε από το Σωματείο «Διάζωμα». Η πρόταση του Διαζώματος για την Στερεά Ελλάδα ήταν μία πολιτιστική διαδρομή με επίκεντρο τα αρχαία Θέατρα, η οποία θα περιελάμβανε και όλα τα άλλα αξιοθέατα της ευρύτερης περιοχής, φυσικά και πολιτιστικά.¹⁶

Στη συνέχεια, η πρόταση αυτή υιοθετήθηκε από τους θεσμικούς εκπροσώπους της Περιφέρειας και διευρύνθηκε ως προς την περιβαλλοντική της διάσταση. Παράλληλα, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ξεκίνησε τη διαβούλευση για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής και το Σχέδιο δράσης μέσα από μία σειρά διαδικασιών οι οποίες ξεκίνησαν το Σεπτέμβριο του 2016 και ολοκληρώθηκαν το Μάιο 2018 με την υλοποίηση της καταληκτική ημερίδας για την παρουσίαση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης.

Η Διαβούλευση αξιοποίησε όλα τα επιμέρους διαθέσιμα μέσα (ερωτηματολόγια, συναντήσεις ενημέρωσης και εργασίας, ημερίδες και ανοιχτές εκδηλώσεις). Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- **Διανομή Ερωτηματολογίου** από το Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Τουρισμού, Αθλητισμού και Πολιτισμού προς του Δήμους της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, τις Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟΑ καθώς και τους Φορείς Διαχείρισης των Εθνικών Δρυμών προκειμένου να σχεδιαστούν οι κατηγορίες δράσεων και να διαμορφωθεί ένας πρώτος κατάλογος προτάσεων από κάθε συμμετέχοντα. Η διανομή του ερωτηματολογίου ξεκίνησε το Σεπτέμβριο 2016, ενώ η αποδελτίωση των ερωτηματολογίων ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2017.
- **Συναντήσεις εργασίας** για την ενημέρωση και εξειδίκευση επιμέρους θεμάτων με εκπροσώπους από α) τους Δήμους της Θήβας, της Χαλκίδας, του Ορχομενού β) τις Εφορείες Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟΑ για τους νομούς της Θήβας, Εύβοιας, Ευρυτανίας, Φωκίδας και Φθιώτιδας γ) τους Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών. Τις συναντήσεις οργάνωσε το Γραφείο του Εκτελεστικού Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και πραγματοποιήθηκαν από το Φθινόπωρο του 2017 έως το Μάρτιο 2018 στις κατά τόπους έδρες των φορέων και στο Συνεδριακό Κέντρο της Χαλκίδας.
- **Ανοιχτές Εκδηλώσεις** Ενημέρωσης και ημερίδες με θέμα την ΟΧΕ και την Διαδρομή:
 - α) Η 4^η Συνάντηση των Εταιρικών Μελών του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ» πραγματοποιήθηκε από τις 21/4/2017 έως τις 23/4/2017 στο Καρπενήσι. Η Συνάντηση είχε ως επίκεντρο το πρό-

¹⁶ Βλ. «Αρχαία θέατρα της Στερεάς Ελλάδας», εκδ. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και Διαζώματος, 2013 και στον ιστότοπο του Διαζώματος <http://www.diazoma.gr/cultural-routes/πολιτιστική-διαδρομή-στερεάς-ελλάδα/>

γραμμα «Πολιτιστική Διαδρομή στα μνημεία φύσης και πολιτισμού της Στερεάς Ελλάδας» και στόχο τη γνωριμία των εταιρικών μελών του Διαζώματος με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και τη συνδρομή τους στην υλοποίηση της ΟΧΕ. Τη διημερίδα παρακολούθησαν περίπου 100 άτομα.

- β) Στις 15 Μαρτίου 2018 πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών εκδήλωση με θέμα την Πολιτιστική και Περιβαλλοντική διαδρομή της Στερεάς Ελλάδας «*Τα μονοπάτια της Ιστορίας*». Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε το πρόγραμμα, με ομιλητές τον πρόεδρο του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ», τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, τον Δήμαρχο Ορχομενού, και άλλους οι οποίοι ανέπτυξαν επιμέρους θέματα σχετικά με τις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές και ψηφιακές διαστάσεις του προγράμματος.
- γ) Στις 23 Μαΐου 2018 πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Χαλκίδας ημερίδα με θέμα «*Διαδρομή Φύσης και Πολιτισμού Στερεάς Ελλάδας: Μία Ταυτότητα, Ένας Προορισμός*» και στόχο να γίνει γνωστός στο ευρύ κοινό ο ολιστικός και οραματικός χαρακτήρας του Προγράμματος.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά οι ανωτέρω διαδικασίες. Το αναλυτικό υλικό της Διαβούλευσης παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΣΤ.

Z.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ¹⁷	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
Χρήση Ερωτηματολογίου για προτάσεις έργων και διαδρομών πολιτιστικού - περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.	Συμμετέχοντες Φορείς: Δήμοι, Εφορείες Αρχαιοτήτων ΥΠ.ΠΟΑ και Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Αποτελέσματα: Βλ. Παράρτημα ΣΤ «Υλικό Διαβούλευσης»
Συναντήσεις Ενημέρωσης και Εργασίας	Συμμετέχοντες Φορείς: Δήμοι, Εφορείες Αρχαιοτήτων ΥΠ.ΠΟΑ και Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Αποτελέσματα: Βλ. Παράρτημα ΣΤ «Υλικό Διαβούλευσης»
Ανοιχτές Εκδηλώσεις, Ημερίδες, Δημερίδες	Συμμετέχοντες Φορείς: Εκπρόσωποι Δήμων, Φορείς Υπουργείου Πολιτισμού, Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών, Επιμελητήρια Στερεάς Ελλάδας, Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων Στερεάς Ελλάδας, κ.α. Αποτελέσματα: Βλ. Παράρτημα ΣΤ «Υλικό Διαβούλευσης»

¹⁷ Καταγραφή διαδικασιών που ακολουθήθηκαν για τον σχεδιασμό της Στρατηγικής ΟΧΕ και που θα συνεχιστούν για την οριστικοποίηση των δράσεων που θα ενταχθούν.